

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . K 28.—
za pol leta " " " 13.—
za četrt leta " " " 6.50
za en mesec " " " 2.20
za Nemčijo celoletno " 29.—
za ostalo inozemstvo " 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . K 24.—
za pol leta " " " 12.—
za četrt leta " " " 6.—
za en mesec " " " 2.—

V upravi prejeman mesečno K 1.70

SLOVENE C

Inserati:

Enostopna poltista (72 mm):
za enkrat . . . . . po 15 v
za dvakrat . . . . . " 13 "
za trikrat . . . . . " 10 "
za večkrat primeren popust.

Poslano in rekl. notice:

enostopna poltista (72 mm)
30 vinarjev.

Izhaja:

vsak dan, izven nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; ne frankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. —
Avstr. poštne bran. račun št. 4.797. Ogrske poštne
bran. račun št. 26.511. — Upraviškega telefona št. 128.

Današnja številka obsega 16 strani.

Deželni glavar „Ljudski posojilnici“!

Načelnstvo »Ljudske posojilnice« v Ljubljani je iskreno čestitalo svojemu načelniku dr. Ivanu Šusteršiču ob njegovem imenovanju deželnim glavarjem. Na to čestitko je dobil podnačelnik »Ljudske posojilnice« stolni kanonik Josip Šiška pismo, ki ga objavimo dobesedno svojim čitateljem. Glasi se pa tako-le:

Velečastiti gospod kanonik!

Najiskreneje se zahvaljujem slavnemu načelnstvu »Ljudske posojilnice« za prijazne čestitke k mojemu imenovanju deželnim glavarjem. Mej mnogobrojnim čestitkami me je baš ta prav posebno vzradostila, saj je prišla od mož, s kojimi me veže mnogoletno zvesto in uspešno sodelovanje. Še enkrat: iskrena zahvala!

Zajedno porabim to priliko, da formalno izvršim namero, ki sem Vam jo, velečastiti gospod kanonik, naznanil že ustmeno takoj potem, ko sem postal deželni glavar.

Po znanih spleh deželnega zbora v zadevi našega združništva in po ustanovitvi deželnega združnega urada smatram za nedopustno ali vsaj neumestno, da je deželni glavar obenem načelnik ali odbornik posamezne zadruge. Kajti vsled navedenih sklepov izvršuje deželni odbor vrhovno nadzorstvo nad vsem v »Zadružni zvezi« osredotočenim združništvom v deželi — iz tega razmerja pa sledi po mojem prepričanju jasno, da mora biti deželni glavar osebno neodvisen napram vsaki posamezni zadruzi.

Težko se ločim — četudi, kakor trdno upam, le za časno — od zavoda, kojemu sem načeloval neprenehoma ves čas, odkar obstoji, to je skozi več kot šestnajst let, in ki se je razvil v tem času iz malih začetkov v največjo in najuglednejšo kreditno zadruzo na slovanskem jugu našega cesarstva. A prednost moram dati dolžnostim, koje mi nalaga visoko mesto, na katero me je postavilo Njegovo Veličanstvo.

Odlagam tedaj odborništvo in s tem tudi načelnštvo »Ljudske poso-

jilnice« — izjavljam pa takoj, da sem pripravljen povrniti se v načelnstvo tega uglednega zavoda v tistem hipu, ko odpade sedanja ovira — seveda pod pogojem, da bi občni zbor to želel.

Samo po sebi pa se umeje, da bodem tudi na svojem novem mestu, kot deželni glavar, spremljal z največjimi simpatijami nadaljnji razvoj veleugledne »Ljudske posojilnice« in da bode imel ta zavod v meni slejkoprej toplega prijatelja.

Zelo me veseli, da je državni in deželni poslanec gospod komercijalni svetnik Povše izrekel svojo pripravljenost, prevzeti načelnštvo »Ljudske posojilnice«. Z njim bode vodstvo zavoda v najboljših rokah, tem bolj, ko bode, velečastiti gospod kanonik, tudi njemu stali ob strani, kakor Ste to storili skozi vseh šestnajst let meni — za kar sprejmite, prosim, izraz moje globoke hvaležnosti.

Pozdravljajoč najpričneje vse dolgoletne gospode sotrudnike in tovariše v načelnstvu, proseč jih, naj mi izvolijo ohraniti svoje prijateljstvo, beležim najodličnejšim spoštovanjem

udani

dr. Ivan Šusteršič,
deželni glavar v vojvodini Kranjski.
Ljubljana, 12. februarja 1912.

Glede na predstojajoče pismo in utemeljene razloge, ki jih v njem navaja gospod deželni glavar, ni moglo načelnstvo »Ljudske posojilnice« storiti nič drugega, kot ukloniti se želji gospoda deželnega glavarja ter izvoliti si novega načelnika. To izvolitev je izvršilo načelnstvo v svoji seji dne 12. t. m., v kateri je svojim novim načelnikom izvolilo soglasno gospoda komerc. svetnika Frančiška Povšeta. Odstopivšemu načelniku, gospodu deželnemu glavarju dr. Ivanu Šusteršiču, pa je izreklo za tolikoletno požrtvovalno in spretno vodstvo opetovano najiskrenejšo zahvalo.

Gospodarsko Ljubljanske občine.

III. Hotel »Tivoli«.

Ilustracija ženjalnosti našega stavbenega urada.

Občinski svet je sklenil podreti staro »Švicarijo« in postaviti tam nov hotel »Tivoli«. — Je li bilo to umestno

ali ne z ozirom na slabe finance, občinski svet z županom Hribarjem vred ni premislil. Stara »Švicarija« je bila nujno potrebna poprave; a to bi se doseglo z veliko manjšimi stroški, kakor pa s popolnoma novo zgradbo, ki ni imela nobenega temeljitega proračuna in se je tja v en dan delalo. Kakor pri vseh takih mestnih zgradbah, ima tudi arhitekt (!) Koch svojo roko vmes in je kot mestni uradnik obenem posebej dobro plačani nadzornik stavbe in pa izdelovatelj podrobnih načrtov, ki so pa tako temeljito napravljeni, da bi se jih vsak najnižji polir branil. Poleg tega je pa še ta arhitekt (!) potoval po Gorenjskem in si ogledal, seveda na občinske stroške razne sloge kmečkih hiš, da jih uporabi pri tej nameravani zgradbi hotela »Tivoli«. V kolikor se mu je to posrečilo, je sodba že izrečena in sicer uničujoča.

Za zgradbo novega hotela je dovolil občinski svet nastopne kredite:

1. V seji dne 17. marca 1908 za stavbo 150.000 K; to vsoto je zvišal v seji dne 21. julija 1908 na 140.000 K.

2. V seji dne 5. junija 1908, mestnemu arhitektu Cirilu Kochu za napravo detajlnih načrtov 3000 K.

3. V seji 2. marca 1909 za pohištvo 18.638 K.

4. V seji dne 7. junija 1910 za prizidek k kuhinji 9585 K 78 v.

Skupaj torej: 171.223 K 78 v.

Nasproti temu dovoljenemu kreditu se je pa izplačalo: 208.448 K 40 v. Troški so toraj večji za 37.224 K 62 v, ne da bi občinski svet bil o tem obveščen in dovolil nadaljni kredit ali pa krivca poklical na odgovor. Prekoračenje dovoljenega kredita se opravičuje: Takoj ob pričetku stavbe se je dognalo, da je projektovani temelji prešibek, zato ga je bilo izdatno okrepiti. Pri tesarškem delu so se napravila čez in čez tla v podstrešju, za kar ni bilo v proračunu nobenega kredita, vrhutega se je napravilo nekoliko več stebričkov in okrasov. Pri ključavničarskem delu se je prekoračil dovoljeni kredit zato, ker so se napravile močnejše mreže in ograje, in pa za premikač v kleti.

Za pečarska dela se je pa zato več izdalo, ker so se obložile straniščne stene z emajlovanimi ploščicami in ker se je položil po veži in kuhinji tlak.

Za pohištvo je bil dovoljen kredit 18.638 K le za hotelske sobe. Na kuhinjo in gostilniške sobe je pa arhitekt Koch popolnoma pozabil, zaradi tega

novi izatek 3851 K 11 v. Veliko stroškov so povzročila dela, katera so se izvršila okoli hotela, o katerih pa proračun nič ne govori. Prvotna vožnja pot se je morala popraviti in napravila še druga vožnja pot k otroškemu igrišču; odkopalo se je veliko več hriba, kakor se ga je spočetka nameravalo in napravile so se stopnice od hotela do podturnske graščine. Vpeljava električne in plinove luči se je morala izvršiti v večjem obsegu, kakor je bilo projektovano in so bili dotični stroški veliko večji.

Kljub tej veliki investirani vsoti se je branil najemnik g. Kenda plačati najemnino 14.000 K, ker je bilo v hotelu toliko nedostatkov, da je bil — nerahljiv. Če bi to ne bilo resnično, bi občina z njim ne sklenila dne 1. decembra 1910 nove pogodbe in sicer za najemnino 7000 K, če se do 1. maja odpravijo sledeči nedostaki:

1. Ledenica se preuredi na ta način, da se odstranijo deske, ki so napojene s karbolinejem (!) in se obije ledenica na drugačen način, ki ni škodljiv pivu in jestvinam.

2. Vinske kleti se popravijo, da bodo uporabne za shrambo vina, in se v ta namen primerno poglobe.

3. Vodovod se tako preuredi, da bo dajal v pritličju in v I., po možnosti tudi v II. nadstropju zadosti vode za pijačo, za kuhinjo, kopalne sobe in stranišča.

4. Vsa stranišča v hotelu se tako uredi, da bo voda avtomatično dotekala.

5. Ventilacija se v restavracijskih prostorih popravi, postavi primerno visok oder v veliki dvorani na že za to namenjenem prostoru, priredi okna za zunanji oder, postavi v vse sobe peči, zavaruje odprino na stopnišču pri oknu med I. in II. nadstropjem.

6. Temeljno zidovje se po možnosti zacementira, oziroma zabrani zamakanje in vlago v kleti.

7. Napravi se na primernem prostoru greznica za smeči in postavi stojalo za stepanje preprog.

8. Postavi se ob vrtu pred hotelskim poslopjem na primernem kraju stranišče.

Te poprave bodo stale nič manj ko 30.000 kron, tako da bo ta ponesrečeni hotel stal okroglo 240.000 K.

Ali niso to krasne gospodarske razmere? Ali se pravi tako gospodariti z občinskim premoženjem? Ali je to bil načrt in pa nadzorovanje, za katero

LISTEK.

Dve.

(Iz poljščine.)

Osličku v jasli dali smo na eno stran seno, na drugo oves . . .

Dve sta bili. Dve taki, po katerih je hrepenel s srcem in z dušo, in ki o njih ni vedel, katero naj bi izbral. Obe sta bili mladi, krasni — obe pripravljene, dati mu roko in srce na prvi njegov migljaj.

Prav v tem trenutku sta drsela z napol odprtimi očmi po svetli dvorani, upojeni od melodije valčka in cvetličnega vonja — nanje pa so lili svetlobni prameni s številnih lestencev od stropa doli.

On pa je begal z očmi po dvorani, in sedaj se mu je ostavil pogled na krasnih licih lepe Irene, sedaj zopet na glavi druge, ki ji je opletal glavo dija-dem zlatih las.

Kar ga je nekdo udaril po rami s pahljačo, na uho pa mu je pošepetal v šaljivem tonu: »Osliču v jasli dali smo: na eno stran seno, na drugo oves...«

Ah, gospa sodnikova ga je opazo-

vala tudi sedaj in si drznila pogledati v skrivne globine njegovega srca.

Spregovorila sta par brezpomembnih besedi . . .

Odhajala mu je zagrozila s prstom in dodala svareče:

»Odloči se hitro, ljubi moj doktor! Sicer se utegne slabo skončati. Ne za bi, da je osle sredi ovsu in sena — gladu poginilo.«

In v resnici se je bilo treba v kratkem odločiti. Ona basen o oslu se je slabo končala in tudi njega utegne zadeti enaka usoda. In to še posebno, ker sta se dva ugledna mladeniča trudila za naklonjenost teh dveh deklet, ki sta prav sedaj z napol odprtimi očmi drsela po dvorani in se kopali v morju svetlobnih pramenov.

Obe sta bili lepi, mladi, veseli — obe pripravljene dati mu srce in roko.

Težka odločitev, težak izbor. Odločiti bi mogla samo duševna vrednost. Toda sdo bi mogel vedeti, katera je v tem oziru popolnejša? Toliko težje je bilo to razsoditi med mladima devojkama s skoro še otroškim pogledom.

Bil je pozvan k bolniku. Sklenil je, da se odzove in odpove prihodnji ples, ki ga je bil že obljubil.

»Gospodična Irena,« je rekel, »poklical so me k vnuku starega Süss-

kinda. Oprostite prosim, ker ne morem plesati sedaj mazurke z vami.«

»Hvala lepa,« je odvrnila srdito.

»Nazadnje mi bo še v veliko milost, če mi bo gospod dovolil, da bom smela peteršilj prodajati. In vse to zaradi koga? Zaradi koga? Zaradi malega, umazanega židka!«

Zaničljivo je skomizgnil z rameni.

»Oprostite, gospodična, poklicali so me k vnuku starega Süsskinda. Zna se prigraditi, da se ne bom mogel vrniti do kotiljona,« reče sestra.

Rdečica jo je oblila, čudovito se ji je zasvetilo v očeh.

»Tako mrzlo je . . . tak mrzaj je zunaj . . . prehladili se boste . . . tako ste vroči,« je šepetala vsa zmešana. »Toda težavno je, treba je iti; treba je rešiti dečka. Kaj zabava, kaj ples...«

Sklonil se je doktor in s častjo poljubil podano roko. »Potrudim se, bodisi karkoli, da se vrnem na kotiljon.« Ko je hitel skozi dvorano, je od daleč zašepetal lepi sodnici:

»Ne bo me doletela ona tragična usoda osličkova. Sem že izbral . . .«

Trije pari oči so se zapičili z neizrazno boleštvu v vrata kabineta, ki so se hitro zaprla za prijateljem in dobrotnikom trpečega človeštva . . .

Za revne od osme do devete zjutraj brezplačno.

(Iz poljščine.)

Bil je v Berlinu, Parizu, Pragi, pridobil si je znanja, skušnje, njegovo srce je čutilo za revne, nesrečne. Vrnil se je v domovino.

Izdiral je zobe in korenine brez vsake bolečine po najnovejši metodi, po ameriškem sistemu, ustavljal je cele zobe, plombriral nagnite z zlatom, amalganom, cementom — in ordiniral od osme do devete zjutraj brezplačno. Vest o tem se je nenavadno hitro razširila tudi med ubogo, zaničevano množico, ki ne bere novin.

Ura je bila blizu osme. V čakalnici se je nabralo nekaj ljudi, ki so prihajali boječe, z nestalnim korakom in posedli krog peči. Njih ne zanima dragocena oprava, niti umetniške podobe razobešene po stenah, niti literarne novosti, razstavljene na majhnih mizicah. Vsak misli o svojem silnem bolu — in o tem, kako se zahvalijo temu dobrotniku, ki se mu je zasmililo njihovo trpljenje in nadloga, in jim tako nesebično nudi pomoč. Njihov pogled je uprt v vrata, ki vodijo v sosedni kabinet — in čakajo . . .

Ta delavec v modri bluzi, prepasan

je bil arhitekt Koch plačan z 3000 K? Izdalo se je 208.448 K in pokazalo se je, da je temelj za nič, kleti za nič, ledenica za nič, stranišča za nič, vodovod za nič, ventilacija za nič, da ni za tako obširen vrt primerne stranišča, da nimajo sobe peči.

Ze pri prvotnem načrtu, ko se je dovoljeni kredit prekoračil brez dovoljenja za 37.224 K, je bil že temeljni zid prešibek; v proračunu ni bilo kuhinjske in gostilniške opreme, vpeljava elektrike in plina nezadostna, mislilo se ni na regulacijo sveta okoli hotela, železne mreže in ograje so bile preslabе. Čemu se pa vendar delajo detajlni načrti in pa proračun, če se ne misli na vse potrebščine in se stavba temeljito ne prouči? Prvotno projektovani temeljni zid se je moral takoj izdatno okrepiti in pozneje še zacementirati, ker so bili vsi spod. prostori vlažni. V hotelu, ki je namenjen letovinarjem ne funkcionira vodovod, vsled tega so stranišča smrdljiva, na vrtu ni stranišča, ko se vendar poleti tam shaja na stotine ljudi. Kaj takega je le pri našem gospodarstvu in pri našem stavbinškim uradu mogoče.

Najemnik g. Kenda ni tedaj vsled teh nedostatkov plačal najemnine 14 tisoč kron, in ni imela občina do 1. maja 1911 od hotela nobenih dohodkov. Če bi bila občina upravičena, bi gotovo ta znesek iztirjala. A pride še lepše. Tudi drugega najemnika plačala zneska 7000 K se je branil g. Kenda plačati, najbrže se niso izvršile v pogodbi z dne 1. decembra 1910 pogojene poplave. Občina je tedaj izdala za to skrajno ponesrečeno stavbo okroglo 240.000 K. Ali ni to res klasično zavoženo gospodarstvo?

Da so se pokrili stroški te zgradbe, se je porabilo skupilo za prodani svet podturnske graščine v znesku 178.510 kron 46 v. Znesek 29.937 K 94 v se je pokrili iz prodaje drugih mestnih zemljišč, ostanek 30.000 K se je pa gotovo moral pokriti iz tekočih dohodkov.

Sedaj je hotel »Tivoli« zaprt. Ali bi ne bilo umestno, da bi se naš slavn stavbinski urad tja preselil in premišljeval kako — se ne smejo delati proračuni in podrobni načrti. Davkoplačevalci pa naj premišlujejo, če bi ne bilo desetkrat boljše, ako bi imela mestna občina še zemljišča in podturnsko graščino v svoji lasti ali pa vsaj skupilo za to zemljišče v znesku 178.510 K in bi še stala stara švicarija na svojem mestu, kakor pa taka hotelska karikatura. Koliko koristnega bi se dalo za 240.000 K v Ljubljani napraviti. Sedaj pa naj pride še kedo in nam očita, da neopravičeno napadamo tako gospodarstvo. Kedaj se bodo vendar enkrat naši ljubljanski davkoplačevalci zramili?

Tedenski pregled.

Deželni zbor kranjski je v svoji seji dne 13. t. m. sprejel med drugim nekoliko — a nebstveno — izpremenjeni zakon o šolskem nadzorstvu. V proračunski razpravi so poslanci Hladnik, Jarc in Pegan primerno osvetlili postopanje gotovega dela orožništva nasproti ljudstvu ob raznih prilikah, elasti pa tedaj, ako gre za politično prepričanje in pripadnost k S. L. S. Deželni predsednik ekselencia baron Schwarz se je lahko prepričal, da naša stranka v tem oziru ne bo odnehala, dokler se ne

napravi red. Proračun izkazuje 6.601.326 K potrebščine in 2.994.512 K pokrivanja; primanjkljaj se pokriva s 40 % doklado na direktne davke in užitino ter deželno naklado na pivo, skupaj 2.430.000 K. Končni proračunski primanjkljaj znaša 1.576.814 kron. Proračun je bil v celoti sprejet z glasovi S. L. S. in veleposlstva. Dalje je deželni zbor sprejel zakon o uravnavi Kamniške Bistrice, o vzdrževanju ograj ob pašnikih in o izboljšanju pašnikov. V seji dne 14. t. m. so se med drugim za kmetijsko šolo na Grmu namesto dosedanjih štipendij ustanovila prosta mesta, in sicer za 50 učencev (doslej je 30). Sprejel se je nekoliko, a nebstveno izpremenjeni lovski zakon in zakon o varstvu ptic (odslej bo dovoljeno loviti cipe). Velevažen je bil tudi sklep, da se še to jesen ustanovi v Ljubljani Gospodarska šola za kmetke mladeniče, ki bo trajala vsako šolsko leto od 1. novembra do 31. marca. Pogoj za sprejem: neomadeževano življenje, dovršena ljudska šola in dopolnjen 16. leto starosti. — Naš zunanji minister grof Aehrenthal umira. — V nemškem državnem zboru je predsednik dr. Spahn, član centra, odstopil, ker liberalci niso pokazali prave barve, da li mislijo podpirati večino centristov in konservativcev. Sedaj je za predsednika izvoljen svobodomelec Kämpf, za podpredsednika pa socialni demokrat Scheidemann in svobodomelec Dove. Nihče ne verjame, da bi taka večina bila poklicana in zmogla voditi kaj časa nemški parlament. — General Canova se je vrnil v Tripolis; vlada je odobrila njegovo taktiko. Izjavil je, da na prodiranje v notranjost dežele ni misliti, marveč je treba vojno na morju odločiti. Veležile pa seveda ne bodo dopustile laške akcije v Dardanelah. — Velikanska napetost vlada med Italijo in Francijo; obojestransko časopisje piše, kakor za časa Crispija, ko bi se bila skoro vnela vojna. — Na Kitajskem je sedaj tudi vlada v Pekinu proglasila republiko; dinastija dobi apanažo in ostane ji cesarski naslov. Junsjiki je izvoljen za začasnega predsednika republike. — Med Nemčijo in Anglijo se pogajanja nadaljujejo. — Občinski svet ljubljanske je imel sejo 14. t. m. na dnevnem redu je bilo podpravljanje mestne policije, za kar zahteva država 130.000 kron letno in za vsakeh 1000 na novo naraslih prebivalcev še 1000 K. Soglasno je bil sprejet predlog, da je občina pripravljena dati 50 tisoč kron letno, brez oziroma na naraščanje prebivalstva, ali pa 40.000 K in za vsak novi tisoč prebivalstva še 500 K. Glede izpremembe občinskega reda in občinskega volivnega reda za mesto Ljubljana je liberalna večina seveda bila proti; Nemci in socialni demokrat Kristan so pri točki o izpremembi porazdelitve preostalih mandatov glasovali z občinskimi svetniki S. L. S. — Proponirani volivni red, kakor ga ima Ljubljana, je nižjeavstrijski deželni zbor predložil za Dunajsko Novo mesto in Waidhofen. V francoskem parlamentu je istotako v razpravi reforma volivnega reda za parlament na podlagi proporcije. — Stranka prava na Hrvaškem je sklenila, da bo pri novih volitvah nastopila proti vladi sporazumno s hrvaško-srbsko koalicijo. V Zagrebu so večje in manjše demonstracije na dnevnem redu. V Pragi se je pa 11. t. m. vršil velik protesten shod hrvaških dijakov proti nasiljem v domovini. Po shodu so se razvile velike demonstracije po praških ulicah, pri katerih se je sežgala mažarska zastava. Policija je rabila sablje in nekaj dijakov ranila. — Ban Cuvaj je pri prestolonasledniku Franu Ferdinandu prošil za advijenco, a je bil odbit. — Dalmatinski deželni zbor bo najbrže zaključen, ker pravaši ostajajo pri svoji zahtevi, da se uzakoni nov deželni red in deželni volivni red; od nove porazdelitve volivnih okrajev pričakujejo pravaši, da dobe večino. — Škandal na železnicih na Štajerskem in Koroškem, ako kak potnik slovensko zahteva vožni listek, so se zopet začeli pojavljati. Tako nek predzren uradnik v St. Lovrencu nad Mariborom ni hotel poznati »Maribora«, ampak le »Marburg« in je šele postajanačelnik dal zahtevani vožni listek. Na postaji Bistrica v Rožu pa uradnik ni hotel poznati Celovca in so morali slovenski fantje, ki niso hoteli nemško govoriti, brez karte na vlak. Nemška predznota pa je šla tako daleč, da so fante na kolodvoru v Celovcu izročili orožnikom, ki so jih kakor razbojnike odvedli na magistrat, kjer so morali fantje plačati dvojno globo in bili nato izpuščeni na svobodo. Upajmo, da bo v Avstriji minul čas za take nemške nesramnosti proti Slovincem. — Pivovarna nemških gostilničarjev v Lescah je prišla v konkurz; dolga je pol milijona kron. — Drugi avstrijski dreadnought spuste v morje v Trstu 21. marca t. l. Nosil bo ime »Tegetthoff«. — Pespolk št. 32, sedaj na Dunaju, pride v Trst. — Prestolonaslednik Fran Ferdinand pride koncem tega meseca z družino na Brione ter ostane tam cel mesec. — Doktor prava je postal Vladimir Golja iz Novega mesta. — Grad Novo Celje pri Zalcu na Spodnjem Štajerskem so kupili usmiljeni bratje, da uredi ondi bolnišnico, kar bo dobrota za tamkajšnje ljudstvo. — Zdravi-

lišče za jetične ustanovi solnograški dež. odbor v Solnogradu. — Gruberjevo nabrežje ob Gruberjevi cesti in Ljubljani se podira, ker ga je izpodjedla voda. Treba bo še velikih del pri poglobitvi kanala. — V cerkev Božjega groba v Jeruzalemu je bilo vlomljeno, a ukradenega menda ni bilo nič. Straženje cerkve je poverjeno kot dedna pravica neki turški rodbini. — Gorški deželni zbor je sklenil sezidati novo bolnišnico in povečati umobolnico. — Ircl in Angleži so započeli pravo križarsko vojno proti nemoralnemu tisku. Bi bilo tudi pri nas potrebno? — V c. kr. deželni šolski svet je mesto odstopivšega dr. Šusteršiča deželni odbor izvolil Bogumila Remca, ravnatelja slovenske trgovske šole. — Okrožni zdravnik so postali: dr. Kaisersberger v Senoželah, dr. Mayer v Trzinu in dr. Hočevar v Domžalah. — Za župana v Cerknici je izvoljen g. Ivan Lavrič. — Zagrebški nadškof dr. Juraj Posilović je daroval za verske, narodne in dobrodelne namene hrvaškemu ljudstvu 1.700.000 K. — Za zgradbo mednarodnega jamskega muzeja v Postojni je namisto ministrstvo dovolilo 20.000 K podpore. — V Brusnicah so fantje streljali v proslavo poroke svojega tovariša; možnar se je razpočil in grozno razmesaril tri fante, ki so jih prepeljali v bolnico usmiljenih bratov. — Iz učiteljskega v Kastvu je izstopilo veliko dijakov, ker vlada zavoda noče prenesti v kako primernejše mesto Istre. V Kastvu dijaki mnogo trpe vsled draginje, slabih stanovanj in hrane in drugih neprijetnosti. — V Kranju je pričel izhajati nov list za vrtnarstvo in rejo malih domačih živali pod naslovom »Priatelj Narave«. Stan 4 K na leto in se naroča pri Franu Globčniku v Kranju. — Velika avtomobilna tekma se bo od 16. do 23. junija letos vršila z Dunaja čez Nižo Avstrijo, Štajersko, Koroško, Kranjsko, Tirolsko, Solnograško in Primorsko. 21. junija bodo tekmovalci, med katerimi je poleg drugih visokih plemičev tudi nadvojvoda Leopold Salvator, prenočili v Ljubljani. S pripravami za dostojen sprejem se je tudi v Ljubljani že pričelo. — Pri ponovnih občinskih volitvah v Mengšu je na celi črti sijajno zmagała S. L. S. — V Mehiki so vneli mnogo revolucionarjev, ki jih kar v celih skupinah streljajo. Na glavo vodje revolucionarjev je razpisana velika nagrada. — Republika Portugalska vlada je izgnala tri škofo. — Slovenski Marijini dom se dne 18. t. m. slovesno odprl v Trstu; blagoslovljenje izvrši škof dr. Andrej Karlin. — Kranjsko muzejsko društvo je 14. t. m. imelo svoj občni zbor. Za predsednika je izvoljen g. deželni šolski nadzornik Fr. Levce. — Kranjska podružnica avstrijskega mornariškega društva je imela svoj občni zbor 14. t. m. Steje že 330 članov in je ena najmočnejših. Nove krajevne skupine se ustanove v Novem mestu, Postojni in Kočevju. — Nove orglje v ljubljanski stolni cerkvi so dovršene in se je ob tej priliki 14. t. m. vršil velik koncert s sodelovanjem domačih in tujih strokovnjakov. — V občini Podjumbel na Koroškem so pri občinskih volitvah v III. razredu zmagali Slovenci; doslej so tu neomejeno vladali nemškoturji. — Ladjedelnica v Trzinu (Mondalconc) je 1000 delavcev izključila od dela. — Na Angleškem preti splošen štrajk premogokopov, ki jih je en milijon.

Deželni zbor kranjski.

Seja 16. februarja 1912.

(Nadaljevanje.)

Deželni glavar naznani, da je predloženo poročilo deželnega odbora glede neke izpremembe občinskega reda in volivnega reda za vojvodino kranjsko. — Se odkaže upravnemu odseku.

Deželni glavar odredi, da dr. Lampe in dr. Pegan odgovorita na nekatere v prejšnjih sejah vložene

Interpelacije.

Dr. Lampe odgovarja na interpelacijo poslancev Matjašiča in tovarišev glede slabe izvršitve drašičke ceste, glede vodovoda v Sinjem vrhu in vprašanja, kako je sploh z velikim vodovodnim načrtom za Belo Krajino. — Podjetnik drašičke ceste res ni izvršil tako, kakor je bila pogodba, kolavdacijska komisija dela ni odobrila in vsled tega je podjetnik moral izvršiti potrebne poplave. Kolavdacija, ki se v kratkem izvrši, bo pokazala, ali je zdaj cesta v

redu. Če je deželni tehnik nadzorstvo slabo izvrševal, ga bomo na odgovor poklicali. Prosim, da sploh vsi, ki na deželi opazujejo taka dela, deželni odbor opozore na nedostatke. — Kar se vodovodnega načrta za Belo Krajino tiče, je preiskava dognala, da so vsi studenci prešibki. Zdej se študira projekt vodovoda iz Kulpe, pri čemer bi bilo treba vodo iz Kulpe 200 do 300 m visoko dvigati. Od strokovnega mnenja v tem oziru in od finančne strani bo odvisno, ali se ta načrt izpelje. Če ne, bo treba napraviti več manjših vodovodov, vodnjakov, karpnic in napajališč.

Na interpelacijo poslanca Zabręta in tovarišev, da v kranjskem okrožju v vodovodu ponekod manjkuje vode, je vzrok ali v kaki poškodbi, najbrže pa v tem, da se voda trati, zakaj ljudje pravijo, da se je porabila voda v to, da se je napravilo drsaljšče in v druge industrijske svrhe, zakar pa bi se moralo plačati. Deželni odbor bo poskrbel, da se iz občinskega odbora vasi, ki imajo vodovod, odslej povsod osnuje poseben kontrolni odbor. (Odobranje.)

Dr. Pegan odgovori na vprašanje poslanca Bartola in tovarišev, kaj je z občinskimi posredovalnimi uradi, ki jih ljudstvo tako pričakuje, da je zakon stopil v veljavo že 13. decembra 1911 in da bi se bili že od tistega časa lahko začeli posredovalni uradi osnavljati. Deželni odbor se bo obrnil do vlade, da bo sodišča opozorila, naj v stvareh, ki po zakonu spadajo v področje občinskih posredovalnih uradov, ne poslujejo, da se tako ustanavljanje takih uradov pospeši.

Zagradba vipavskih hudournikov.

Poročevalec kmetijskega odseka Lavrenčič izvaja glede zakonskega načrta tega odseka, da se izvrši zagradba hudournikov Močilnik, Pasji rep in Bela na vipavskem ozemlju, sledeče:

Upravičeno se opeva vipavska dolina po svoji legi in naravni krasoti kot raj kranjske dežele. Le žal, da tako lepe pokrajine tarejo leto za letom razne vremenske neizgode, posebno povodnji. One preplavljajo vsako leto obsežna polja, razjedajo njive in travnike, prete vodnim napravam, posamnim hišam, vasem in spreminjajo vipavski trg v kranjske Benetke; nadalje motijo promet od St. Vida, oziroma Vipave noter doli do Ustja in Uhanj, t. j. meje kranjske dežele, in nadalje po Gorškem. Ni moj namen opozarjati na velikanske poškodbe, vsaj je visoka zbornica že tolikrat priznala, da je uravnavna voda in zagradba hudournikov na Vipavskem v zasebnem in javnem interesu nujna potrebna; pa tudi s svojimi sklepi je dokazala, da hoče Vipavcem, ki že kličejo na pomoč nad eno dobo človeškega življenja, pomagati. Projekt za zagradbo hudournikov je napravila leta 1888 beljaška sekcija c. kr. gozdarsko-tehniškega oddelka za zagradbo hudournikov ter ta projekt sedanjim razmeram primerno leta 1909 prenarodila. Načrt za uravnavo reke Vipava in dotokov pa se obravnava posebej in se predloži visokemu deželnemu zboru, ko se zagotovi pokritje po-

z debelo vrvjo, že tri dni sem ni zaslužil nobenega groša. Bole ga zobje, da se komaj vlačijo po sobi in kolne. Včeraj je v razdraženosti opsoval ženo, ki ima malega na prsih. Sedaj razmišlja o tem in žal mu je tega. Naj ga doktor reši te bolečine, pa se poboljša. Ženo poprosi odpuščanja, in ko bo imel zopet zaslužek, pa jej kupi poslikano skrinjo, za katero ga že toliko časa prosi...

Za plečami delavca pa se skriva mlad fant. Dobro je skončal gimnazijo in čez par tednov postane akademik. Od nikoder ne dobi nobene podpore in računati mora edinole na lastne moči. Če bi imel kaj znancev, bi dobil lekčijo; toda tuj je v tem velikem mestu — popolnoma tuj. Že dva tedna je samo po par žemelj na dan in pije vodo. Zmučen je, oslavljen in komaj še hodi po koncu. Sedaj ga pa vznemirja še ta zob, ki ga že cel teden močno boli. Toda, naj se ga le znebi, pa poprosi starejše akademike za pomoč in protekcijo, in šlo bo v božjem imenu... Kaj bi storil, če bi ne bilo tega poštenega zdravnika? Klinika še ni odprta, a v tem brezumnem bolu mu je vsaka minuta dolga kot večnost.

V kotu na otomani sedi mlado dekle. Ona je pač najbednejša med vsemi. Ne samo sebe, ampak tudi oslepelo mater in sivega očeta mora preživljati — in za vse morajo delati te drobne, slabotne roke, ki jih tako krčevito stiska. Jutri mora plačati stanarino in za kruh v prodajalni. Brezsrčna je ta pekinja! Danes jo je prišla

kar na ulici in glasno od nje zahtevala denarja. Toda jutri se to ne ponovi. Res je zakasnila z delom radi tega nemumnega zoba, ki ji ne dovoli niti počitka, niti ji ne pusti delati. Ali sedaj bo po velikodušnosti tega usmiljenega človeka že čez trenutek prosta bolečina. Hitro bo pohlital domov in dokončala lepo suknjo, v kateri bo danes zvečer plesala mlada grofica. Da bi le že kmalu prišel doktor.

Uprla je pogled v duri, ki vodijo v zdravnikov kabinet...

V kabinetu pa se je gugal na stolu mlad človek s črnimi brki in prav takšno brado na klin. Z beló roko si je gladil brke.

V zvoniku je ura udarila tri četrt na devet. Mladi človek je vstal, zazehal in se leno pretegnil.

»Ali se je veliko beračev nabralo?« je vprašal starega služabnika.

»Da, mnogo jih je. Veliko zaslužnje si boste pridobili pri Bogu in pri ljudeh...«

Doktor se je zganil. Ni mu bilo za zasluženje, ko je poslal razglas v časnik, ne za zasluženje — ampak... za popularnost.

Duri kabineta so se odprle in prikazal se je v njih mladi človek s črnimi brki in prav tako brado na klin.

Z nevoljnimi očmi se je ozrl po bolnikih, kot bi jih štel, in se umaknil zopet v kabinet.

Bolniki so tiho vstali, s spoštovanjem in čakali poziva.

»No, ali vas bom še prosil?« je rekel zdravnik z ostrim glasom. Vstopila

je boječje ena ženska, potem druga, tretja...

Ostali so še trije.

»Prosim,« je rekel zdravnik znova. Delavec v modri bluzi je dal prednost dijaku, ta pa mladenki.

Hitro je vstala in pogledala hvaležno mladeniča.

V tem je udarila ura devet. Na obrazih bolnikov se je pokazal strah, na obličju zdravnikovem pa zadovoljnost.

»Brezplačna vizita je končana,« je rekel, »lahko pridete jutri.«

Mal ud placrešpehtarja, mal pa ud Ambata.

Tam pred »Fajmeštram« sm slonu za vudo na tist ugraj, pa premljovu

sm tkula sam pr seb, a je še kej pravice na tem svet, a ja ni.

Pumislte: zdej u pršou iz Rususkega en peuc na Duni in plačal mu uja šestndvejt tauzent kronc za tu, de u mal zjou en večer u enmo duniskem tejatre. Jest sm — še ni prou douh ud tega — en ceu večer tulu tam ukul »Fajmeštra«, ke sm biu mal bulš vole, pa sa m naložl na rotuže za tu deset kronc pukore. Zdej pa, lde boži, puvejte, a je kašna pravica na svet, a ne. Jest se t matram in napejnam na use kripile in namest, de b m dal za tu kašna udškudnina, morm pa še jest plačat štrafenga za tu, ke Iblančanem tku pužrtuvalen douhčas pregajnam. Člouk b se ud jeze sam sebe piču, ket škerpjon, če tula premešluje.

Tku sm premlšovu na tist ugraj in u Iblanca sm gledu, kar začutem nankat ena debela in težka roka na soj ram, in ke se ukul ubrnm in mislem, de um zagledu kašnga debelga, zavalenga mesarja pred saba, pa zagledam samga gspuda placrešpehtarja.

»Ti, Pepe, a s me vidu u, Ilustrvanem Tednku' nadrukanga? A s vidu, kuku ga pihnem?« naguvuru me je.

»Nč nism vidu. Jest malkerkat dubim tist tednk pred uči! Kua s pa naredu, de sa te notr kuntruferal? A s kerga ukul prnesu, al kua?«

»Prou nč nism naredu; sam zatu sa me notr kuntruferal, ke sm biu iz deželnga dvorca vn vržen.«

»Tu je pa fajnl! A usacga u, Ilustrvanem Tednke' kuntruferaja, ker-

trebščine. Iskreno se želi, da bi se to skoraj zgodilo in zakonski načrt predložil že pri prvem zasedanju. Finančno je izvršitev projekta za zagradbo teh hudournikov Močilnik, Pasji rep in Bela ter nekaterih drč na južnozapadnem pobočju Nanosa zagotovljena v skupnem pokritju potrebnosti v svoti 80.000 K. — Po prizadevanju deželnega odbora in posebno tovariša dr. Žitnika kot državnega poslanca prispeva v izvršitev tega projekta poljedelsko ministrstvo iz državnega melioracijskega zaklada 66 %; dežela naj prispeva z vzirom na bedo vipavskih interesentov 34 %. — Vendar pa bode deželni prispevek nižji, ker prispeva državnocestna uprava 11.000 K. Stroškov za vzdrževanje zagrabenih naprav bo dežela prosta. K njim bodo prispevali in sicer: državnocestna uprava 25 %, okrajni cestni odbor vipavski 25 %, ostalih 50 % pa interesovane krajne občine: Št. Vid 23,5 %, Podraga 10 %, Lože 7,5 %, Vipava 31,5 %, Slap 11 %, Vrhpolje 16,5 %.

V imenu kmetijskega odseka predlagam:

1. Dovolj se deželni prispevek 34 % k potrebščini 80.000 K za zagradbo hudournikov Močilnik, Pasji rep in Bela. — 2. Tozadevnemu načrtu zakona se ustavno pritrdi. — 3. Deželni odbor se pooblasti, da izposluje sklenjenemu načrtu zakona Najvišje sankcije.

Perharc izvaja: Vprašanje zgradbe vipavskih hudournikov je bilo že nešteto krat v tej zbornici na vrsti. Govornik navaja vse tozadevne predloge, resolucije in sklepe: 22. oktobra leta 1881., 7. oktobra leta 1882., 18. oktobra leta 1884., 14. decembra leta 1885., 21. januarja leta 1887., 20. septembra leta 1888., 20. oktobra leta 1888., 31. oktobra leta 1889., 22. novembra leta 1889., 28. oktobra leta 1890., 15. januarja leta 1895., 31. januarja leta 1896., 21. februarja leta 1898., 7. aprila leta 1899., 22. septembra leta 1903., 18. novembra leta 1905. in 21. novembra leta 1905. Do pozitivnega rezultata pa ni prišlo. Načrti so se napravljali in popravljali toliko časa, da si je voda napravila vedno nove struge, čezdalje več razdrila in so proračuni vsled tega tudi vedno bolj naraščali. Zdaj imamo hvala Bogu zakonski načrt. Zahvaljujem se vladi, deželnemu odboru in zlasti dr. Žitniku, ki se je za to stvar veliko prizadeval in dosegel pri ministru 66 % prispevka. Govornik opisuje, koliko škode napravljajo vipavski hudourniki, koliko so njih uničili, koliko pridelkov pokončili in kako je vsled tega tudi začela živinoreja padati. Šele gnojenje travnikov z umetnimi gnojili je žalostne razmere nekoliko izboljšalo. Zato bo zagradba hudournikov velikega narodno-gospodarskega pomena. Izraža pa tudi upanje, da se bodo merodajni faktorji po tem delu lotili glavnega, namreč regulacije Vipave! Zato predlaga sledečo resolucijo:

Deželnemu odboru se naroča, naj vse potrebno ukrene, da se že v prihodnjem zasedanju predloži deželnemu

zboru načrt zakona za uravnavo reke Vipave.

Šele tedaj, ko se tudi s tem začne, bomo rekli Vipavci: Deo gratias!

Zakonski načrt in resolucija Perharcova se sprejmeta.

Na vrsto pride poročilo kmetijskega odseka o samostalnem predlogu posl. Gangla in tov. glede na pospeševanje kmetijskega pouka po ljudskih šolah. Poročevalec Lavrenčič predlaga:

Samostalni predlog posl. E. Gangla se izroči deželnemu odboru.

Gangl pravi, da je s tem sklepom njegov namen dosežen. Utemeljuje potrebo kmetijskega pouka. Predlaga obenem sledeči resoluciji:

1. Vlado se pozivlja, da reorganizira učiteljska, da bodo sposobna vzgajati učiteljski naraščaj v zmislu kmetijskih potreb;

2. Uvede naj saj kmetijsko-nadaljevalne tečaje za učiteljstvo.

Predlog odseka in resoluciji Ganglovi se sprejmejo.

Tebata o alkoholu.

Hladnik kot poroč. upravnega odseka poroča o prošnji protialkoholne zveze v Ljubljani, ki meri v glavnem na to, da bi tudi dežela neizmernemu pijančenju stopila nasproti. Poročevalec naglašava velik pomen treznostnega gibanja v zdravstvenem, moralnem in narodnogospodarskem oziru, slika zle posledice pijančenja, pohvali prizadevanje protialkoholne zveze, ki pa nujno rabi podpore dežele. Protialkoholna zveza prireja predavanja, hoče ustanoviti mlečne pivnice, brezalkoholne gostilne, želi, da bi se tudi okrožni zdravniki abstinencijskega gibanja udeleževali, priporoča sadjerejstvo, zlasti pa ji je na tem, da bi dežela gledala na to, da se postave o licencah in policijskih urah natančno izvršujejo. Z ozirom na tozadevno prošnjo protialkoholne zveze priporoča odsek sledeče:

Deželnemu odboru se naroča, da vpošteva vse v tej prošnji navedene želje in nasvete. Zlasti se naroča: 1. da nakloni protialkoholni zvezi v Ljubljani izdatno podporo za uspešnejše delovanje na treznostnem polju; 2. da določi posebnega uradnika, kateremu bode poverjeno alkoholno vprašanje; 3. da obraba posebno pozornost na to, da se predpisi glede plesnih licenc in policijske ure v gostilnicah natančno izvršujejo.

Dr. Žitnik predlog podpira, a meni, da se v spomenici protialkoholne zveze na deželni odbor nahajajo nekatere stvari, katere mora popraviti. Tam se govori o davku na žganje, češ, da dežela vleče velik del svojih dohodkov iz žganjipitja. Meni, da je imel deželni zakonodajalec pri zvišanju doklade na žganje tudi namen žganjipitje omejiti. Sicer pa zdaj doklado na žganje pobira država in nima dežela na to nobene ingerence, samo da dobi svoj delež po ključu. Spomenica želi, da bi se postava zoper alkoholizem sklenila, a opozarjati je, da po cesarskem patentu

iz l. 1861. dežela nima sklepati o kaznih. To je stvar državnega zbora, v katerem je zakon proti pijančenju vložen. Govornik je mnenja, da deželni zbor zoper alkoholizem ne more veliko storiti. Govornik stoji na stališču, da je to vprašanje izobraževalnega, vzgojnega značaja in da se da zoper pivsko strast narediti največ potom šole. Zato priporoča resolucijo, naj deželni odbor iz nameravane podpore pokupi knjigo »Učitelj v boju zoper alkohol« in jo vodstvom ljudskih in meščanskih šol razdeli.

Dr. Krek: V boju zoper alkohol so vsi, kadar gre samo za besede, pripravljeni kaj storiti, ko pa gre za dejanja, se nič ne stori. Upanje, da bi javni zastopi zoper alkoholizem kaj storili, je čisto jalovo. Odločno moram zavračati mnenja tovariša Žitnika, da se je sklenil davek na žganje zato, da bi se žganjipitje omejilo, slo se je le za večje dohodke. (Splošna veselost.) Deželni zbori so že svojčas sklenili, naj se napravi postava zoper pijančenje, ko pa je vlada tak zakon sklenila, so bili vsi proti. Parlament noče postaviti, za to absolutno ni sposoben. Jaz izjavim, da se morajo gospodje, ki vodijo boj proti alkoholu vojskovati sami, od javnih zastopov pa naj v tem oziru prav nič ne pričakujejo! Tu imamo obrtnike, ki izjavljajo, da bi se s protialkoholno postavo oškodovala njihova obrt, volk sit, koza pa cela, to pa ne more biti. Če bi se kazenske določbe zoper pijančenje uvedle, je proti socialna demokracija, ki pravi, da bi to bila razredna justica, ker bi zadela ponajveč ubožno sloje, civilna državljanska postavodaja pa se tudi ne da tako temeljito preurediti, da bi se alkoholizmu prišlo blizu. In kar se tiče financ, je žalostno, a je dejstvo, da je edina zarja boljših financ vseh dežela rdeči nos žganjarja. (Splošna veselost.) Jaz bom glasoval za predloge poročevalca iz discipline, da ne razžalim poročevalca, da se ugodí gosp. Janezu Kalanu, ki protialkoholno gibanje tako vneto vodi, ampak glasoval bom s prepričanjem, da to glasovanje ne bo nič, skoro nič pomagalo! Idealov ne podiram, a o tako resni stvari je treba izpregovoriti resno in odkrito besedo. (Pritrjevanje.) Glasoval bom v upanju, da bo zrastel nov, krepkejši rod iz našega ljudstva, ki bo mogel boj zoper alkoholizem res izvajati.

Poročevalec priporoča resolucijo dr. Žitnikovo in izjavi, da je za svojo osebo bolj optimističen kakor predgovornik. Z nasvetovanimi predlogi se bo vendar nekaj doseglo.

Predlogi odseka in resolucija dr. Žitnikova se nato soglasno sprejmejo.

Nato poroča Piber v imenu upravnega odseka o poročilu deželnega odbora o uvedbi novega načina zaračunavanja in plačevanja pri kranjski deželni upravi ter o preureditvi poslovanja deželnega knjigovodstva in deželne blagajne ter predlaga:

Deželni zbor izvoli vzeti poročilo deželnega odbora odobruje na znanje. Sprejeto.

Isti poroča o prošnji podobčine Žazar glede ceste Vrhnika — Žazar in predlaga:

Prošnja se odstopi deželnemu odboru.

Sprejeto.

Isti poroča o prošnji županstva Vrhpolje za popravo državne ceste od Vipave do Ajdovščine ter predlaga:

Deželnemu odboru se naroča, naj posreduje pri c. kr. deželni vladi, da se ta kos državne ceste nemudoma spravi v dobro stanje in tudi redno v dobrem stanju vzdržuje.

Perharc izjavlja, da se ta cesta zelo slabo popravlja in nasipa. Tudi cesta Log — Ajdovščina je zelo slaba, cesta Col — Ajdovščina je pa v uprav škandaloznem stanju.

Predlog odseka se sprejme.

Piber poroča o svojem samostalnem predlogu glede različnih postaj na gorenjskih železnicah in v imenu upravnega odseka predlaga:

1. Deželni odbor se pozivlja, da upliva na železniško ministrstvo, naj zaradi vidno bolj množčega se prometa razširi na državni železnici Ljubljana — Trbiž postajališča Zirovnica — Radovljica in Otoče v prave postaje.

Nadalje se naroča deželnemu odboru, naj vpliva na železniško družbo lokalne železnice Kranj — Tržič, da ustreže opetovanju prošnji občine Križe ter napravi prepotrebno postajo »Križe pri Tržiču«. — 2. Zastopniku deželnega odbora v upravnem svetu lokalne železnice Kranj — Tržič se naroča, da v upravnem svetu urgira napravo te postaje.

Sprejeto.

Košak poroča o samostalnem predlogu Matjašiča in tovarišev zaradi zgradbe mostu čez Kolpo pri Luščicah in v imenu upravnega odseka predlaga:

Deželni odbor naj se dogovarja s kr. hrvaško vlado zaradi mostu čez Kolpo pri Luščicah.

Matjašič: Most čez Kolpo pri Luščicah je ravnotako potreben kakor most pri Gribljah, o katerem je deželni zbor na moj predlog storil primeren sklep dne 14. t. m. Čez ta most bi šel promet na bodoči kolodvor Črnomelj. Tam je ljudstvo od Vinice do Luščic v daljavi 50 km brez vsakega mostu. — Omenjam pri tej priliki še druge zadeve Bele Krajine. Ako načrt velikega vodovoda za sodni okraj metliški in za občine Suhor, Lokvica in Radovica ni izpeljiv, priporočam, naj deželni odbor nemudoma pošlje tehnika, da preišče studenec Kupo in napravi podrobne načrte ter proračun. Ako pa tudi tu ne bi bilo zadostne množine vode, naj se za dotične kraje napravijo manjši vodovodi in kapnice za ljudstvo ter napajališča za živino. Za vodovod Sinji vrh naj se še letos pošlje tehnika, na napravi načrt. — Glede dražiške ceste je omeniti, da je zelo slabo zgrajena, škarpe se rušijo; treba je dognati, čegava je krivda. Menim, da je krivda na podjetniku in nadzorniku. Dežela plača, zatoj sme zahtevati, da se gradi pravilno.

Predlog odseka in predlogi Matjašičevi se sprejmo.

Pogačnik poroča o poročilu deželnega odbora glede vpeljave in oddaje del pri razširjalnih zgradbah deželne bolnice v Ljubljani in predlaga v imenu finančnega odseka:

1. Sklepi deželnega odbora glede v deželni bolnici izvršenih in v izvršitvi se nahajajočih zgradb se v polnem obsegu odobre. — 2. Za prizidanje opazovalnega oddelka k hiralnici v bolnici, nadalje za napravo novega vodovoda, gradnjo prizidkov za kopelji, napravo nove kanalizacije v blaznici se dovoli kredit 175.000 K, katerega sme deželni odbor v slučaju potrebe pokriti potem posojila. — 3. Deželnemu odboru se naroča, da sklepu pod 2. oziroma pod 1. eventualno izposluje Najvišje potrjenje.

Sprejeto.

Dr. Žitnik poroča o prošnji Dijaške kuhinje v Kranju in predlaga v imenu fin. odseka:

Prošnja se odstopi deželnemu odboru v rešitev.

Pirc izvaja, da je Dijaška kuhinja v Kranju lani izdala za hrano nad 84.000 K. Letos reskrbuje 62 dijakov, stroški so pa zaradi draginje še večji. Računski zaključek izkazuje precej deficit. Priporočam ugodno rešitev.

Predlog odseka se sprejme.

Dr. Žitnik poroča imenom fin. odseka o prošnji »Deželne zveze gostilničarskih združenj« glede odpisa užitnine na vino za delavstvo in njih družine in izvaja tozadevno:

ga ke vn vržeja? Pol um mogu pa tud jest gledat, de me uja iz kašne štarije lifral, de um pršou na kuntrufe u »Tednke«. Tu pa morm puskust! Zdej grem pa prec kela u Prešernuva kavarna pugledat »Ilustruan Tednk«!

»Čak no, Pepe, saj ga mam tlela pr seb še enga; sej sm jh mou deset, pa devet sm jh glih zdela bajnukam raztalu, de uja vidle, kuku ga pihnem,« in pruleku je iz varžeta en »Ilustruan Tednk« in m začeu soj kuntrufe kazat.

»Pa res s fejs! Taka glava maš, kokr kašna balinkugla; tku lepu ukrogla je, de se ja kar na morm nagledat!«

»Mislem de; sej sm pa tud sam ta tedn dubu devettrideset ženitvajnskeh punudb na tala moja glava in iz tem use tiste na laž pustavu, ke prauja, de me nubena na mabr.«

»Lej, lej, tu je pa dabr! A ma kera tud kej gnarja med tistem, ke sa se t punudle.«

»Gnarja, prmejš, gnarja pa ket čepin!« in zasuku se je na pet in mošk udmaršeru naprej še drugem soj kuntrufe kazat. Jest sm ja pa mahnu pu Prešernu ulc gor preke Tibuli pugledat, če je že gspud Kenda pršou nazaj iz urlauba.

Kumi pa ja prmaham na Franc Jožefuva cesta ke du Mačka in kumpanje, ke mata gvante u auslog, pa zagledam pred auslogam Ambata, ke je ugledvou zimske reklce in biu vs zavervan vajne.

»No, Amba, kua pa ti tlela delaš; a misleš kašna sukna kupt?« naguvarim Ambata in začnem še jest gvante ugledvat.

»Iz kum pa čm kupt sukna? Jest

še tulk gnarja nism mou nekol skp, de b en takla knof za gutou gnar kupu, kokr sa na tehla suknah pršit, ne pa cela sukna.«

»Kua s pa pol tku zavervan vajne?«

»I, tlela premešlujem, kul k b m dal tkula pr en glih u frzoceng na ena takala sukna, kokr sa tlela, če b bla moja.«

»Tu b mogu pa ti Škrla prašat; ta je take rči u mestn frzoceng prešacvou; ta b t že puvedu.«

»Eh, sej nazadne je tku use glih, če vem al pa ne. Take sukne tku na um mou nekol, pusebn zdej m slaba kaže, ke mislem pisajne na kou ubest.«

»Kuku pa tu? A misleš kašna druh antverh začet, de se uš preživu?«

»Za pisajne nism več! Jest na vem kuku je tu; če s še tku napejnam mežgane in grizem pljbese; kokr kej zapišem, pa pride kašna naumnast vn. Tu more kej u moj glau bt falenga. Če iz glava pumigam, pa tku čudn notr zaplujuska, kokr de b bla iz sama voda al pa iz petruleumam napounena. Sej sm že dohtarja prašu, kua m u glau; pa prjeu me je za ušesa i pumigu iz glava ene parkat ke pa sm, nazadne je pa kunštateru, de nimam prou nč u glau, prou nč, je reku. No, pol s pa pumagi. Če en dohtar na najde nč u moj glau, kuku pa čm jest kej najdet, ke nism učen na tu. Kua se čm pol matrat!«

»Ja, pa neki uš mogu vnder le začet, če čš žiut. Zaslušt morš, če čš jest, a ne?«

»Za zaslužek m je ta nar mn! Sej tud du zdej nism tulk zaslužu, de b bla muja u tem za guvort. Kdu u pa kej

dau za moje kulubocje. Ževi se že, ževi; tu me na skrbí. Sej sm glih zdela pršou ud fruštka.«

»Ki s pa fruštku?«

»Pud Tibuli, kokr usak dan že čez cela zima.«

»Ja, kaj je Kenda že spet štarija udperu?«

»Kaj men mar Kenda! Kendata jest nč na ubrajtam, ke sam on je uržah, de sm ub kvarter.«

»Druge štarije pa tud ni pud Tibuli.«

»Nej bo al pa ne! Al puznaš tiste lesene hišce, ke sa jh pud Tibuli na koleh naredl, de tičkem futr notr natresaja?«

»Puznam!«

»No viš; pu tisteh hiščah grem nakul, pa puberem bučuve peške vn in t ževim ket baron. Bučuve peške mam jest že ud nekdi rad.«

»Ja, al tički sa pa tud reučki, a ne?«

»Oh, sej kunople pa kaša še usa tičkem pestim.«

»No, pol pa že, de maš le iz tičkem tud usmilejne, pol te pa Buh še na zapustu; ampak kua u pa iz kvarterjam? Za kvarter pa za gvant uš mogu pa le gledat, de uš kej zaslužu.«

»Za tist me pa nč na skrbí, sej m je gspud dohtar Taučar že zdauni ublubu, de me u nastavu za rotuškega uradnika, de um električnem žarnicam vole prilivu, de uja lepu gurele in pa upihvat jh um hodu, ke dr u on žepan. Tu u pa že za kvarter, uniform um dubu pa na rotuže.«

Boltatu Pepe iz Kudeluga.

Obrtne stranke, ki so v § 5. zakona za užitnino z dne 25. maja leta 1829. našteje v užitnini podvržene, imajo plačati užitnino od pijač za domačo potrebo, ker od tega po zakonu niso oproščene. (Dvor. kam. dekret z dne 26. januarja leta 1830., št. 1502 in z dne 14. aprila leta 1830., št. 10.553.) Vinotoči, ki so objavili le prodajo vina in vinskega mošta, ne pa tudi prodaje sadnega mošta, tudi glede za dom porabljenega sadnega mošta, niso davka prosti. (Dvor. kam. dekret z dne 13. januarja leta 1841., št. 64.) Iz tega sledi, da je v državni (užitnini) zakupnini, katero plača zakupnik državi, zapovedan tudi davek od pijač, ki jih porabi za dom, tedaj zakupnik (dežela Kranjska) ni zavezan popuščati omenjeni davek, ker on ne dobi za to nobenega popusta na državni užitnini. Ko bi se pa morala poraba za dom upoštevati, bi odpis užitnine, oziroma znižanje zakupnine mogla dovoliti le c. kr. finančna uprava pri določitvi letne zakupnine tudi v prid zakupniku, eventualno če bi dovoljevala finančna uprava tak odpis od slučaja do slučaja, bi se moral isti upoštevati tudi zakupniku. Odpis samih deželnih doklad od napominjane užitnine na domačo porabo, bi se pa ne mogel izvršiti, ker je postavno in po pogodbi tudi deželno in eventualno občinsko doklado obenem z užitnino pobirati, torej je eno neločljivo od drugega. Prošnja bi mogla rešiti le c. kr. finančna uprava in ko bi prošnji ugodila, regulirati državno užitnino.

Zato odsek predlaga:
Prošnja se zavrne, ker je v tem vprašanju kompetentna c. kr. finančna uprava.

Sprejeto.

Dr. Žitnik poroča o prošnji »Vincencijske družbe« v Kranju za podporo k vzdrževanju deklishe sirotišnice v Kranju in v imenu fin. odseka predlaga:

Prošnja se odstopi deželnemu odboru v rešitev.

Poročevalec pohvali humanitarno delovanje takih društev, opozarja, da je finančni odsek naročil, naj se javnost opozori, naj se zasebne dobrodelne naprave ne obračajo do dežele, ker se ta ne more s tem preveč obremeniti.

Sprejeto.

V imenu finančnega odseka poroča nato poslanec dr. Žitnik o prošnji občine Radeče, da se odpravi mostnina in izvaja sledeče: Za zgradbo mostu pri Radečah je dežela kranjska koncem leta 1910 na posojilo bila dolžna še 17.467 K 88 vin., občina radeška pa 27.701 K 96 vin., torej je bilo koncem leta 1910 skupnega dolga za zgradbo mostu še 42.169 K 84 vin. Ta dolg se odplačuje s prebitki letne mitnine. Ta prebitek je koncem leta 1910 znašal 9407 K 17 vin. V zmislu deželnega zakona z dne 16. junija 1894, števil. 16, dobi dežela dve tretjini, občina Radeče eno tretjino. Ko bi torej tudi ugodili tej prošnji, morali bi ta zakon prenesti oz. razveljaviti. To je pa mnenju fin. odseka sedaj nemogoče, ko bi morala dežela pokriti dolga še 17.467 kron 88 vin., občina pa še 27.701 K 96 vinarjev. Pripomnim še, da imajo posamezniki mitnino pavšalirano. Tudi to vprašanje bi se moralo preje rešiti, na kateri način bi se ti pavšali z odplačili povrnili deželi in občini radeški. Z ozirom na to finančni odsek predlaga:

Prošnja se odstopi deželnemu odboru, da to vprašanje proučuje.

Sprejeto.

Bartol poroča o prošnji občine Polšnik za podporo k gradbenim stroškom za šolsko poslopje in predlaga v imenu fin. odseka:

Prošnja občine Polšnik za podporo k gradbenim stroškom za šolsko poslopje se odstopi deželnemu odboru v nadaljnje poslovanje.

Sprejeto.

Kobi poroča o prošnji občine Hrenovice za pobiranje 123 odstotne doklade in predlaga v imenu fin. odseka:

1. Občini Hrenovice se dovoli leta 1912 pobirati po celem obsegu krajeve občine 123% doklado na vse direktne davke razen osebnih dohodarine. — 2. Deželnemu odboru se naroča, da izposluje temu sklepu Najvišje potrjenje.

Sprejeto.

Isti poroča o prošnji občine Bukovje za pobiranje 150odstotne doklade in predlaga:

1. Občini Bukovje, okraj Postojna, se dovoli pobirati leta 1912 v pokritje občinskih in stvarnih šolskih potrebščin in za obrestovanje in odplačilo dolga za šolsko zgradbo 150 odstotno doklado na vse direktne davke, razen osebnih dohodnine. — 2. Deželnemu

odboru se naroča, da izposluje temu sklepu Najvišje potrjenje.

Sprejeto.

Isti poroča o prošnji občine Knežak za pobiranje različnih doklad in predlaga:

1. Občini Knežak se dovoli l. 1912 pobirati od vseh direktnih davkov, razen osebnih dohodarine po davčnih občinah Knežak, Bač in Juršiče 106 odstotno, po davčni občini Koritnice 169 odstotno in po davčni občini Semberje 209 odstotno doklado. — 2. Deželnemu odboru se naroča, da temu sklepu izposluje Najvišje potrjenje. — 3. Za slučaj vloženih pritožb proti proračunu se deželni odbor pooblašča pred izposlovanjem Najvišjega potrjenja, eventualno proračun prenesti po zmislu zakonov o zgradbi in vzdrževanju šol in temu primerno spremeniti tudi doklade za posamezne davčne občine.

Sprejeto.

Dr. Lampe poroča o popolnitvi kuratorija in imenovanju stalnega ravnatelja deželne banke ter predlaga v imenu fin. odseka:

1. Pritrdi se nasvetu deželnega odbora glede na imenovanje direktorja deželne banke. — 2. Pritrdi se nasvetu deželnega odbora glede na imenovanje kuratorjev. Za namestnika se izvoli kanonik dr. Ign. Žitnik.

(Kuratorij je torej sestavljen iz gg.: dr. Josip Dermastja, Anton Rojina, Alojzij Lilleg, namestnik dr. Žitnik. — Ravnatelj: Gjurjo Rašica.)

Sprejeto.

V štirih osebnih zadevah se nato sklene na predlog fin. odseka: Prošnji vodstva deškega sirotišča Marijanišča, da se svetnim učiteljicam, ki službujejo na tamošnji javni deški ljudski šoli, uštejejo službena leta od dneva usposobljenosti v pokojnino, se ugotovi. — Prošnja Matije Rant, upokojenega nadučitelja, za draginjsko doklado se priporočilno odstopi deželnemu odboru. — Prošnji Marije Medič, prov. učiteljice v Radovljici, da se ji šteje službena doba od usposobljenostnega izpita v pokojnino, se ugotovi. — Prošnja Frančiške Škerlj, vpokojene učiteljice, za zvišanje pokojnine se odstopi deželnemu odboru z naročilom, da jo primerno reši na podlagi poizvedb o rodbinskih razmerah in finančnem stanju prosilke.

Nekateri občinske zadeve.

Jaklič poroča o zadevi ureditve farnih in občinskih meja v Osilnici in predlaga v imenu ustavnega in občinskega odseka:

1. Deželnemu odboru se naroča, da stopi zaradi izločitve vasi Pungert in Črni potok iz občine osilniške in priklopitev k občini Trava s prizadetima občinama v dogovor v zmislu § 4. občinskega reda. — 2. Deželnemu odboru se naroča, da, zaradi v osilniško občino spadajoče vasi Srobočnik, vfarano sedaj v faro Borovec, stopi v dogovor s prizadetimi faktorji in vse stori, da se vas Srobočnik priklopi k farni občini Osilnica.

Grof Barbo se izjavi proti. Zdi se mu, da so za predlog odseka bili merodajni vse kaj drugačni razlogi kakor gospodarski.

Poročevalec predgovornika zavrača in naglašja, da govore za ureditev meja samo gospodarski razlogi.

Predlog odseka se sprejme z glasovi S. L. S. in narodnonapredne stranke.

Jaklič poroča o samostalnem predlogu poslanca Jakliča, Bartola, dr. Pegana in tovarišev o ustanovitvi nove občine Dvorska vas in predlaga v imenu ustavnega odseka:

1. Vasi Bukovec, Finkovo, Gornje Podpoljane in Dolnje Podpoljane (del davčne občine Dol. Podpoljane), Vel. Slevica, Mala Slevica, Dvorska vas, Kot, Medvedjek, Podkraj (Kožarji) in Prelesje (del občine Dvorska vas) in pa Črni potok, del davčne občine Sv. Gregor se izločijo iz občine Sv. Gregor in se iz njih ustanovi samostojna občina Dvorska vas. — 2. Deželnemu odboru se naroča, da potrebno ukrene radi ločitve skupnega premoženja in skupnih bremen. — 3. Deželnemu odboru se naroča, da zakonskemu načrtu izposluje Najvišje odobrenje v zmislu § 3. občinskega reda.

Višnikar se izjavi proti, ker je sklep glede na davčne občine tako nepopolno formuliran, da ne bo dobil sankcije. Tudi nima predlog za podlago prošnje občanov. Predlaga, naj se samostalni predlog poslanca Jakliča in tovarišev odstopi deželnemu odboru v svrhu nadaljnjih poizvedb.

Krek se izjavi proti besedilu točke III. predloga. Glasoval bo le, ako se besede »zakonskemu načrtu« nadomeste z besedama »deželnozborskemu sklepu«.

Bartol govori za predlog odseka in ga utemeljuje iz krajevnih potreb. Obenem stavi resolucijo, da se tudi meje sodrške in gregorske občine uredi s farno in šolsko mejo.

Jaklič odgovarja: Višnikarju in izjavlja, da temelji predlog tudi na svoječasi prošnji ljudi.

Pri glasovanju se Višnikarjev predlog odkloni, predlog odseka pa sprejme z izpremembo besedila, kakor ga je predložil odsek, istotako se sprejme resolucija Bartolova.

Višnikar poroča o načrtu zakona o pravnih sredstvih proti določbam in odredbam občinskih in drugih avtonomnih oblastev. Ta zakonski načrt je bil zelo potreben, ker se ljudstvo dozda ni skoro nikoli vedelo pravilno pritoževati zlasti proti odredbam občinskih oblastev, dasi se občanom nemalokrat godi velika krivica. Po novem zakonu se odreja za prizive in pritožbe zoper občinsko oblast rok štirinajstih dni in se morajo vložiti pri prvi instanci. Poročevalec predlaga v imenu ustavnega odseka:

Načrtu zakona o pravnih sredstvih se pritrdi. — Deželnemu odboru se naroča, da mu izposluje Najvišjo sankcijo.

Dr. Pegan povdarja, kako je bil zakon potreben.

Poročevalec predlaga še neko stilistično izpremembo.

Sprejeto.

Dr. Pegan poroča o prošnji vasi Podgora, Kleče in Zajevše v občini Dolsko za izločitev iz te občine in priklopitev k občini Dol in v imenu ustavnega odseka predlaga:

Deželni odbor in c. kr. deželna vlada se pozivljata, da storita vse potrebno, da se čim preje izvrši izločitev vasi Podgora, Kleče in Zajevše iz občine Dolsko ter priklopijo občini Dol.

Dr. Krek pravi, da je ta prošnja romala že bogvekod in pri vsaki oblasti par let obležala. Prosi, da bi se prošnje reševale tako, da bi saj tista generacija doživela rešitev, ki je prošnjo vložila. (Velika veselost.) Če se to zgodi, potem ne bo treba zavlačevati se s takimi govori, kakor je bil n. pr. ta-le. (Ponovna veselost.)

Predlog odseka se sprejme.

Deželni glavar da nato na dnevni red nujni predlog dr. Pegana in tovarišev v zadevi

Sladkornega podkartela nekaterih ljubljanskih trgovcev.

Nujni predlog se glasi:

Draginja, ki vlada zadnji čas ne samo pri nas, ampak tudi splošno v Avstriji, je zelo občutljiva. Nekateri ljudje pa skušajo to draginjo, ki je že itak dosti velika, povečati s tem, da cene raznih živil umetno draže potom kartelov. Karteli te vrste so sicer po zakonu nedopustni, vendar je to brez pomena, če državna oblast ne vrši nadzorstva. V pretečenih mesecih se je sklenila med nekaterimi večjimi ljubljanskimi trgovci na eni strani in pa med sladkornim kartelom na Dunaju na drugi strani pogodba, vsled katere se je sladkorni kartel zavezal, da ne prodaja sladkorja na Kranjsko nikomur drugemu, kakor samo konzorciju desetih ljubljanskih trgovcev, ki so na ta način napravili nov kartel, po katerem naj se sladkor podraži za celo kranjsko deželo. Sladkor se od novega leta 1912 naprej prodaja iz tovarn po 91 K 50 h meterski stot, v Ljubljani stane z ozirom na vožnjo 4 K 84 h več, vendar se od tega odbije popust po 50 h pri stotu pri večjem odjemu, tako da bi iz tovarn naročen sladkor stal ljubljanske trgovce 95 K 84 h. Gori navedeni kartel ali podkartel desetorice ljubljanskih trgovcev pa določa za meterski stot ceno 101 K, torej prodaja sladkor z dobičkom 5 K 16 h pri meterskem stotu, to zaračunano na vagon da dobička 516 K. V minoletem letu se je na kranjskem porabilo nad 700 vagonov sladkorja, vsled česar se lahko izračuna, da bo desetorica ljubljanskih trgovcev na račun malih konsumentov napravila v letu 1912 na neopravičen in postavno nedopusten način dobička nad 360.000 K. Toliko denarja naj tedaj izgine na račun večinoma ubogega prebivalstva naše dežele v žepe desetorice trgovcev, ki so na ta način proti postavi in brez sodelovanja državne oblasti pridobili na kranjskem sladkorni monopol. Vsled tega kartela se morajo vsi drugi trgovci podvreči na milost in nemilost navedenih desetih trgovcev ali pa dobiti sladkor po ovinčkih na težaven način, da naroče sladkor potom tretjih oseb v kakem drugem mestu izven Kranjske, kamor mora iti sladkor in od tam šele v Ljubljano oziroma na Kranjsko sploh, na kateri način se blago vsled vožnje zopet v škodo konsumentov znatno podraži. Z ozirom na to predlagamo: Vi-

soka zbornica skleni: Deželni zbor kranjski izraža svoje prepričanje, da se dajo kričeče krivice, ki jih napravljajo karteli konsumentov, odpraviti ali preprečiti le na ta način, da se take in enake združitve producentov postavijo pod nadzorstvo državne oblasti. V tem zmislu pozivlje deželni zbor c. kr. deželno vlado, da se z vsemi močmi podpira stremljenje osrednjega parlamenta na izdajanje kartelnega zakona, s kojim se uvede stroga državna kontrola nad karteli, oziroma tem podobnimi združitvami producentov.

Dr. Pegan dobi besedo in opisuje med velikim ogorčenjem zbornice manipulacije tega podkartela; njegov govor priobčujemo na drugem mestu lista.

Nujni predlog se sprejme soglasno. Nato pride na vrsto nujni predlog barona Apfaltrerna glede

Tretje železniške zveze s Trstom.

Baron Apfaltrern izvaja, da sedanje železniško omrežje gospodarskemu razvoju naše dežele nič več ne zadostuje. Bohinjska-karavanska železnica ni toliko vzhodnim alpskim deželam v korist, kakor severnim deželam. Iz Prage je vsled te železnice pot v Trst za nad 150 km krajša, kar pomeni velik dobiček. Naše dežele pa od te zveze nimajo skoro nič. (Splošno pritrdjevanje.) In potem se zahtevajo od nas še kompenzacije (Res je!), kompenzacije za stvar, od katere nič nimamo! (Veliko pritrdjevanje.) Prosi, da se sprejme nujnost njegovega predloga glede tretje železniške zveze s Trstom preko Polzele-Kamnika-Kranja-Zirov-Goriško-Trst. (Veliko odobravanje.)

Soglasno sprejeto.

Deželni glavar naznani, da bo prihodnja seja v četrtek, 22. t. m., ob 10. uri dopoldne. Na dnevni red pride med drugim izprememba občinskega volivnega reda za Ljubljano.

Seja se zaključuje.

Jesenške novice.

j Izjava. »Slovenski Narod« z dne 14. t. m. je podpisanega kot vodjo orkestra Katoliškega delavskega društva na Jesenicah na nekvificiran način napadel. Brezimni dopisnik preti namreč članom društvenega orkestra z bojkotom, če se udeležijo liberalne plesne veselice, katero prireditelj »Kranjskogorski pevci« dne 17. t. m. v Kranjski gori. Začudil sem se, ker meni kot vodji omenjenega orkestra ni prav nič znano, da bi taisti sodeloval pri kaki prireditvi v Kranjski gori. Pač so me kranjskogorski naprednjaki pred več kot enim mesecem po neki gospej z Jesenic naprosili za društveni orkester, čegar sodelovanje sem seveda že s stališča, katerega zavzemam kot duhovnik nasproti plesnim maskeradam, odločno odklel. Če se pa zato sestavi orkester »ad hoc« in sicer iz godcev, ki so slučajno tudi člani društvenega orkestra, zato pa jaz nisem odgovoren, dasi me to boli, ker je to znamenje pomanjkanja discipline. Osebnih svobode seveda pa nočem in tudi ne morem nikomur kratiti. Če bodo pa ta »ad hoc« sestavljeni orkester, ki pa nima prav nobene zveze z menoj in društvenim orkestrom, liberalni naprednjaki bojkotirali, je to pač njihova stvar, ker meni bodo s tem le ustregli, našim godcem-somišljenikom, ki bodo sodelovali, pa bodo dali bridek, a resničen nauk, da kdor se dandanes liberalcem meče pod noge, nima pričakovati hvaležnosti. Za to in druge posledice seveda pa ostanejo pri liberalni prireditvi sodelujoči člani orkestra Katoliškega delavskega društva sami odgovorni. Zanimiva pa je ta liberalna logika. Na eni strani za božjo voljo prosjajo za godbo, in se poslužujejo vseh mogočih posredovalk in posredovalcev, da bi jo dobili, na drugi strani pa pošiljajo dopise v »Narod«, da jo bodo bojkotirali če pride sodelovat. Kar se pa tiče razpusta takoiimenovane tovarniške godbe, ki pa je bila prav za prav delavska, pripomnim samo to, da mi je bilo vedno žal, da je razpadla. Krivca temu pa ni iskati v meni, ampak prav blizu istih, ki pošiljajo take surove dopise v »Narod«. — France Kogej, kaplan in vodja orkestra Katoliškega delavskega društva na Jesenicah.

j Soc.-demokratska ol'ka. Preteklo nedeljo je šel duhovnik na Savi prevideva bolnika. Vpričo velike množice ljudstva so se trije sociji tako neotesano in ostentativno izzivajoče vedli, da se bodo morali zagovarjati pred sodnijo.

j »Naša kr'«, ki jo je vprizorilo preteklo nedeljo Delavsko društvo, je kar najslajnejše uspela. Cele množice ljudi od blizu in daleč so se morale vrniti, ker niso dobile več prostora. Vprizoritev sama je bila popolna, da ne hvalimo posameznih igralcev. V nobenem

delu že nismo videli našega ljudstva slikanega tako verno, kakor v Finžgarjevi drami. G. pisatelju in igralcem naše priznanje in čestitke! Predstava se kmalu ponovi in sicer se vpripori popoldne, kdaj, naznanimo kasneje.

J Kje vre? »Narod« tako-le piše: »Na Jesenicah vre. Poklican je baje že neki Egger, da bo predaval o moralni teologiji sv. Liguorija, pastor dr. Hegemann pa bo predaval o postanku rimske cerkve. Ta predavanja bodo menda še meseca februarja in se jih bo, če smemo soditi po agitaciji, udeležilo več sto oseb.« Če smemo — in to je gotovo — soditi po agitaciji dopisnika, bo vse skupaj navadna predpustna burka, samo to bi bilo dobro, da bi mu kdo pošteno predaval o njegovi morali!

J Zabaven večer z godbo in drugimi zanimivostmi priredi svojim članom in prijateljem jutri, v nedeljo večer Katoliško delavsko društvo v Delavskem domu. Vstop prost!

Idrijske novice.

i Ples naših realcev. Dijaki 6. in 7. razreda vabijo že nekaj let na dijaški plesni venček, ki se vselej vrši v soboto, traja celo noč, in v nedeljo se pride z mašo navskriž. To nedeljo so šele ob eni četrti na peto uro zjutraj zapuščali godci plesne prostore, a petje se je še vedno slišalo tik cerkve, ko so ljudje dohajali k jutranji službi božji. Naši ljudje so čudno gledali tako postopanje, in delali opazke, ki niso bile kaj v prospeh zavoda. Kako zamore profsorski zbor dovoliti 16- in 17letnim mladencem rajanje celo noč, ko vendar tako zelo potrebujejo spanja in počitka? Vedno se povdarja, kako zelo potrebuje dijak podpore, tu se pa pusti, da celo noč zapravljajo. Lansko leto je bilo pri tem plesu nekaj prebitka in poslali so ga društvu »Radogoj« v podporo vseučilišnikom, letos smo pa brali, da prosijo deželne podpore za revne dijake pri deželnem zboru. To je vendar nedoslednost. Na eni strani igrati vlogo kavalirja, na drugi strani pa prcsjačiti podpore. Tudi prostor, nekdanja klet gostilne »Pri črnem orlu«, radi nizke, zaduhle dvorane in čudnega dostopa ne odgovarja iz higienskih ozirov za take prireditve. In vendar se vse to preze, ko se na drugih krajih tako skrbi za zdravje, za zračne prostore šolski mladini. V kako nasprotje pride profesorjski zbor s svojim kolegom, profesorjem verouka. On uči, da je vsak katol. kristjan pod smrtnim grehom dolžan biti v nedeljo pri sveti maši. A tu se je v nedeljo konstatiralo, da vsaj tri četrtine dijakov-plesalcev ni bilo pri maši. Kako neki? Ako vso noč preraja, je zjutraj tako zdelan, da ni razporežen za resno zadevo. So nam znani tudi zavodi, kjer se pod nadzorstvom dopušča javni ples. A tu se povabijo le vzgledne družine in ob 11. uri zvečer je vsega konec. Dijak se lahko prespi, da je drugi dan za rabo. Tu smo pa še vedno videli v jutro kolovratiti izdelane dijake po mestu. Ako se tako ugled profesorja verouka uničuje, ne vedo li gg. kolegi, da tudi njih ugled trpi? Zahteva se natančno spolnovati šolske postavbe, tudi nedeljska maša spada pod te postavbe. Ni čuda potem, da nimajo dijaki veselja niti do cerkvenega petja. Ob pol deveti uri je šolska maša za ljudsko šolo in tu se vedno poje, za realce je v isti cerkvi ob pol osmi uri tudi šolarska maša, a je vedno vse tiho. Vendar bi pričakovali pri srednješolcih kaj napredka, a je ravno narobe. Bo li to kaj pomagalo za naprej?

Zavod za pospeševanje obrti na Kranjskem.

Včeraj popoldne je imel v razpravi dvorani deželnega muzeja plenarno sejo kuratorij zavoda za pospeševanje obrti na Kranjskem. Sejo je otvoril predsednik Ivan Kregar, ki je pozdravil navzoče, predvsem zastopnika ministrstva za javna dela dvornega svetnika W. Haasa.

Dvorni svetnik Haas je omenil, da je že ob ustanovitvi zavoda za pospeševanje obrti povdarjal, kolike važnosti je zavod za razvoj obrti. Ministrstvo si je v svesti, da je dežela s to napravo naredila velik korak naprej. Žalibog je državni kredit za te namene tako omejen, da ni mogoče ministrstvu zahtevam vseh 18 zavodov za pospeševanje obrti v Avstriji popolnoma ustreči. Ob Ljubljani pa, da bo izposloval kot zavodov referent pri ministrstvu primerno subvencijo in da bo skrbel, da se ista tudi zviša. Predsednik Kregar se zahvaljuje dvornemu svetniku Haasu za naklonjenost zavodu ter poroča med drugim, da je zavod pozval vse zadrage in zveze zadrug na Kranjskem, naj pošljejo zavodu imena odbornikov, izmed katerih bi zavod imenoval dopisujoče

člane in ki bi jih v slučaju potrebe tudi povabil k sejam kuratorija. Nekaj zadrug se je na ta poziv že odzvalo. Naznani, da sta se z ravnateljem udeležila kongresa srednjih stanov v Monakovo, da se ravnokar vrši slikarski tečaj na državni obrtni šoli, da se bo v najkrajšem času vršil v St. Vidu nad Ljubljano tečaj mizarjev ta kalkulatorija, da se bo priredil v Ljubljani tečaj za peke in za obrtno knjigovodstvo. Zavod se je obrnil na ministrstvo, naj ustanovi za Kranjsko posebni zadrugi inštruktorat in je ministrstvo za javna dela odgovorilo, da se bo to tudi zgodilo.

Nato se je prebral in odobril zapisnik zadnje seje kuratorija ter je ravnatelj inženir Remic poročal o dosedanjem delovanju zavoda. Iz tega poročila posnemamo:

Delovanje zavoda za pospeševanje obrti se je začelo z ustanovnim zborovanjem zavodovega kuratorija dne 30. junija 1910.

Ministrstvo za javna dela je imenovalo sporazumno z deželnim odborom na predlog kuratorija, ravnateljem zavoda inž. V. Remeca, ki je prevzel vodstvo zavoda meseca maja 1911, ko je končal svoje študijsko potovanje in si ogledal uredbo obrtno-pospeševalnega urada na Dunaju, nadalje zavode v Pragi, Gradcu, Celovcu in Gorici. Ena prvih nalog kuratorija je bila, da preskrbi zavodu pripravne prostore in jih oprepi s primerno opremo za pisarne. Deželni odbor je sklenil z lastnikom hiše na Dunajski cesti št. 22, A. Dehenghijem pogodbo o najemu prostorov za dobo petih let, v katerih je sedaj nameščena pisarna. Zavod je imel v omenjeni poslovni dobi razum ustanovnega zborovanja štiri plenarne seje in pet sej izvrševalnega odbora. Prejel in oddal je v tem času skupno 3060 spisov. Poleg tega je dajal zavod v mnogih slučajih informacije in pojasnila v tehničnih vprašanjih na osebno intervencijo, posredoval med proizvajalci in odjemalci za sporazum v tehnično kočljivih vprašanjih, kakor n. pr. prodaji in oddaji električnega toka itd. V zavodovi pisarni so se zglašali tudi prav pridno zastopniki različnih vrst, počastili so ga pa tudi ugledni činitelji javnih oblasti kakor tudi obrtno-pospeševalnih zavodov. Informativno delovanje zavoda raztezalo se je na gospodarsko-tehnična vprašanja. Posebno pozornost je zavod obrnil takoj v začetku svojega obstoja na izobrazbo obrtnikov, da se seznanijo z novimi metodami izdelovanja, s pomočjo katerih je mogoče doseči boljše in cenejšo produkcijo izdelkov. Zavod je zato začel takoj skrbeti, da se izobrazijo priznani domači mojstri za učitelje v strokovnih tečajih, kojih prireditve si je postavil zavod v nalogo. Z izobrazbo strokovnih učiteljev je dovolil zavod tudi v treh slučajih podporo domačim mojstrom. Zavod je priredil v dobi poročila več strokovnih tečajev in sicer: od 8. avgusta do 12. septembra 1911, tečaj za krojače, katerega se je redno udeleževalo ves čas do zaključka 22 udeležencev: 9 mojstrov in 13 pomočnikov. Istočasno se je vršil tečaj za krojačice, kateri se je moral deliti vsled velike udeležbe v dva oddelka. Skupno se je udeleževalo obeh tečajev 43 udeležencev: 19 mojstrov in 24 pomočnic. V obeh tečajih podučevalo se je tudi knjigovodstvo. Tečaj za čevljarje od 16. avgusta do 16. septembra 1911, katerega je obiskovalo do zaključka tečaja 26 udeležencev: 11 mojstrov, 13 pomočnikov in ena pomočnica. Tečaj za knjigovodstvo na Bledu od 9. novembra 1911 do 7. januarja 1912, skupno z Zadružno za blejsko okolico in Bohinj. Tega tečaja se je udeležilo 28 prijavitelencev, med temi je bilo 12 žena in hčerke obrtnikov, 14 mojstrov in 2 pomočnika, kar kaže, da se globoko čuti na eni strani potreba po trgovski izobrazbi tudi od strani obrtniških družin, na drugi pa tudi od obrtnikov samih. Da se seznanijo obrtništvo po deželi z ustanovitvijo »Zavoda za pospeševanje obrti«, je priredil zavod informativno predavanje na Bledu 8. januarja 1911. Zavod je v več slučajih posredoval med obrtniki in odjemalci za razpečevanje obrtnih izdelkov s tem, da je preskrbel obema strankama potrebne naslove. Zavod je s posebnim zanimanjem zasledoval poizkuse, izrabljati majhne vodne moči v obrtne namene. Tako je bilo njegovo posredovanje odločilno pri uredbi motoričnega obrata za »Sodarsko zadružno« v Česnjici. Zavod je posvetil posebno pozornost tudi različnim obrtnim po deželi, ki so vsled tovarniške konkurence začele propadati, a imajo še dovolj življenjske moči, da se dvignejo in dosežejo še ravnotako svetlo stanje, kakor so ga zavemale pred nekaj leti. Omenjeno naj bo le lončarstvo in lesna obrt, za kojih povzdigo je zavod že uvedel primerne

korake. Zavod je zgodaj opazil pomanjkanje obrtnega glasila, ki naj bi vezalo ves obrtni stan in bi bilo vez med zavodom in obrtniki. Upati je, da se bo posrečilo zavodu zbrati med obrtniki dovolj zanimanja za tako glasilo, ki naj bi se ustanovilo v doglednem času v sporazumu obrtnikov z zavodom. Zavod je razstavljal v svojih prostorih brezplačno izdelke domačih mojstrov. Za svojo knjižnico, katero bo odprl tekom leta 1912 v vsakdanjo uporabo obrtnikom, si je nabavil zavod mnogo strokovnih knjig in ima naročenih 45 strokovnih obrtnih časopisov, tako da je zastopana vsaka obrt. Zavod se je intenzivno zavzel za ustanovitev »Vajeniškega doma« v Ljubljani ter upejal z drugimi uplivnimi činitelji akcijo, ki obeta že v bližnjem času pokazati lep uspeh. Zavod je bil ves čas svojega obstanka v tesnem stiku z osrednjim obrtno-pospeševalnim uradom na Dunaju kakor tudi z vsemi drugimi obrtno-pospeševalnimi zavodi.

Za vzdrževanje zavoda sta prispevala pred vsem deželni odbor kranjski in c. kr. ministrstvo za javna dela, ki sta nosila veliko število stroškov, prispevala pa sta tudi mestna občina Ljubljanska in Trgovska in obrtna zbornica in z manjšimi doneski tudi drugi činitelji ob priliki raznih prireditev. Z resnim, vstrajnim in smotrenim delovanjem upa pridobiti zavod naklonjenost tudi tistih činiteljev, ki so do sedaj le še v skromnem razmerju uvaževali njegovo delovanje.

O računskem zaključku zavoda je poročal blagajnik Fr. Pust. Dohodkov je imel zavod od začetka svoje ustanovitve 31.415 K 8 v, stroškov pa 31.797 K 31 v ter znaša primanjkljaj 382 K 63 v. V investicijskem fondu je 2117 K 37 v. Proračun za leto 1912. izkazuje skupnih 27.068 K ter rednih prejemkov 11.000 K. Nepokriti primanjkljaj je proračunan s 16.068 K.

Odobril se je nato poslovnik zavoda ter sklenilo, da se zavod obrne na ministrstvo v svrhu slovenskih razpisov raznih dobav.

Na predlog podpredsednika zavoda dr. Windischerja se sklene, da se naprosi ministrstvo, naj imenuje za Kranjsko konzulenta za lesno in žagarsko obrt.

O prošnji Deželne zveze obrtnih zadrug, naj bi se ji dalo enega ali več zastopnikov v kuratoriju, se sklene, da se zvezi odgovori, da je zadeva zaradi imenovanja dopisujočih in zaupnih članov kuratorija s posvetovalno pravico že v tiru. — Prošnjo Zveze gostilničarskih zadrug na Kranjskem za denarno podporo se odkloni s principielnega stališča, ker ne more zavod, ki prosi od raznih faktorjev denarne podpore, isto dajati drugim. Najboljše podpore so tečaji in enake prireditve, ki jih zavod vodi. Kot pa omenja g. Rojtna, Zveza gostilničarskih zadrug z ozirom na nesramne napade na zavod za pospeševanje obrti na njenem zadnjem običnem zboru, podpore ne zasluži. — V zavodu se nastavi uradnik Franc Pogačnik.

Sklene se, pozvati vojno ministrstvo, naj dobave za vojaštvo na Kranjskem ne oddaje izven dežele pač pa kranjskim obrtnikom. Nadalje se tudi sklene, naj se zavod obrne do železniškega ministrstva in do vodstva južne železnice, naj krijeta svoje potrebe z dobavami v deželi bivaajočih obrtnikov.

Končno izreče zahvalo predsednik I. Kregar deželnemu odboru, mestni občini in trg. in obrtni zbornici za dosedanje podpore zavodu ter zaključil sejo.

Sladkorni podkartel v Ljubljani.

(Nadaljevanje poročila o včerajšnji seji kranjskega deželnega zbora.)

V včerajšnji seji kranjskega deželnega zbora je S. L. S. z vso odločnostjo nastopila proti umetnemu podražanju sladkorja, katerega je povzročil sladkorni kartel, ki ga je osnovalo deset veletrgovcev v Ljubljani. Dr. Pegan je vložil nujni predlog in pri tej priliki v svojem govoru podraževanje živila, ki zadene najširše sloje ljudstva, najodločnejše ožigosal. Večina deželnega zbora je izražala nad postopanjem ljubljanskih kartelistov, ki delajo na račun kranjskega prebivalstva ogromne dobičke, skrajno ogorčenje in sklenila zoper to nastopiti. Debata o tej stvari se bo nadaljevala. Tu nadaljujemo poročilo iz včerajšnje seje po stenografskem zapisniku. Dr. Pegan je govoril:

Visoka zbornica! Razni ljudje na razne načine draginjo preganjajo in delajo eden tako, drugi zopet drugače. V Ljubljani so jo svoje dni preganjali z argentinskimi mesom, v Logatcu gospod okrajni glavar (Klici: »Eckell«) in njegov »vice«, gospod okrajni komisar

s tem, da sta prepovedala predstave v korist Marijini družbi in prostovoljne prispevke zanje. (Veselosť.)

Visoka zbornica! Moj namen pri tem nujnem predlogu ni, da bi na tak način draginjo preganjal, pač pa hočem neko stvar javno v zbornici pribiti, da se ne bo reklo, da se iz zbornice ne vidijo stvari, ki se gode v njeni neposredni bližini, stvari, ki utegnejo imeti silno slabih posledic za naše narodno gospodarstvo.

Gospodje, o kartelih se je že veliko govorilo, toliko, da bi bilo škoda izgovoriti le eno besedo. Vem in mislim pa, da je sedaj pri nas v Avstriji še vedno čas, proti kartelom kaj napraviti. Preprečiti se ne dajo, a predno dosežejo tako osodepoln vpliv, kakor v Ameriki, je treba proti njim se oglašiti, ker sem prepričan, da se bo nekaj že dalo napraviti, da ne bodo tako pogubni.

Gospodje, govoriti mi je o nekem kartelu ali pravzaprav pod kartelu, ki se je napravil v Ljubljani. Znamo vam je, da je sladkorni kartel na Dunaju, katerega dirigira sloviti plemeniti Kniepp, cene sladkorja, enega izmed najvažnejših živil, v teku zadnjega leta vzdignil okroglo za 50 odstotkov, čeravno izdatki produkcije niti od daleč ne odgovarjajo temu povšanju. Tedaj že ti gospodje sami umetno zadosti ženejo cene navzgor, v Ljubljani pa se je znašla desetorica trgovcev, ki misli, da pri sladkorju veliko premalo zasluži in ti gospodje so rekli: Napravimo za Kranjsko podkartel na ta način da v dogovoru z osred. kartelom mi dobimo v roke izključno dobavanje sladkorja, in če imamo mi tak dogovor z osrednjim kartelom, potem bomo gospodovali na Kranjskem in komandirali cene, kakor se nam bo zljubilo.

Značilno pri tem je to, da so se ti gospodje obrnili na osrednji kartel s ponudbo, da plačajo za sladkor za Kranjsko — vse to se da dokazati — višjo ceno, kakor jo dunajski osrednji kartel komandira za ostalo Avstrijo, samo zato, da bi ti podkartelisti bolj gotovo dobili v roke izključno pravico, dobaviti sladkor za Kranjsko. Tako je torej desetorica ljubljanskih trgovcev sklenila. (Ogorčenje. — Klici: Čujte!) Toda osrednji kartel pa je bil še tako — recimo — pošten, da je rekel: Višje cene vam ni treba plačati, nego smo zadovoljni s ceno, ki smo jo določili za ostalo Avstrijo sploh. Prijazno pa pozdravljamo Vašo nam sorodno združitev, (Poslanec Jarc: »Roparsko združitev!«), tedaj Vašo roparsko združitev! in tako so gospodje tem trgovcem oddali izključno pravico dobavanja sladkorja na Kranjskem. Proti temu bi končno ne imel ničesar ugovarjati, ako bi se šlo pri podkartelu za boljše kvaliteto sladkorja, ampak šlo se ni za kvaliteto ali za kako varstvo upravičenih trgovskih koristi, temveč samo za to, da bi podkartelisti na Kranjskem prodajali sladkorne produkte po cenah, katere sami komandirajo.

Ta podkartel (Poslanec dr. Zajec: »Ali so vse stranke zraven?«) — konstatiram, da pri tisti desetorici trgovcev ni nobenega pristaša S. L. S. zraven — je imel stopiti v moč z novim letom 1912. Cena sladkorja je znašala takrat 91 K 50 v za meterski stot in na vožnjo pride 4 K 84 v, tako da bi bil meterski stot po ceni odločeni od osrednjega kartela 95 K, stal na Kranjskem 96 K 34 v. Pri tem je vzeti še v poštev, da dobivajo trgovci na 24 vagonov, naročenih z letnim sklepom od 1. oktobra tega do 1. oktobra prihodnjega leta, po 50 v popusta,

Pri nakupu Kathreinerjeve

je pozitni navo, da se dobi tudi pravi izvorni zavoj s sliko župnika Kneippa kot varovalno znamko in v imenoma Kathreiner. Veliko je maloverdnih posnemkov.

Kathreinerjeva
prinese orač in hišo.

tako da je torej stot prišel na 95 K 84 v. Gospodje ljubljanski podkartelisti so pa z novim letom 1912 izdali okrožnico, s katero določajo ceno s 101 K, kar pomenja pri meterskem stotu 5 K 16 v dobička, pri vagonu torej 516 K. (Čujte! Čujte!) Kartelni zastopnik K. Knep od tvrdke Schöller & Comp., konstatiral, da Kranjska konsumira na leto 700 vagonov sladkorja. Pri dobičku 516 K na vagonu, znaša torej ob konsumu 700 vagonov ta dobiček **361.200 K na leto**. (Živahni kliki: »Čujte! Čujte!« — Ogorčenje. — Različni kliki.) Pomislite pa, da je to šele začetek, da se pa po tistem znanem francoskem izreku »l'appetit vient en mangeant«, sme pričakovati zmirom večja diferencja, ker ne verjamem, da bo pri gospodih podkartelistih ta preobilni apetit tako hitro ali sploh kedaj zopet padel. Mirno lahko rečem, da je teh **361.200 K naravnost ukradenih kranjskemu malemu trgovcu in konsumentu**. (Veliko pritrdjevanje! — Kliki: »Roparji!«) Ne boste verjeli, če Vam povem še eno: da je namreč podkartel ob koncu leta razposlal svojo okrožnico, oziroma svoje ponudbe, ko osrednji kartel pri svojih cirkularjih ni bil prav točen, tako da še niso vsi kartelirani tovarnarji zvedeli za dogovor s podkartelom. Bile so menda tri tovarne, ki so imele še nekoliko časa po Novem letu na Kranjsko oddajati sladkor po stari ceni kakor in kamor so hotele. Posledica je bila, da so nekatere kunske glave to zasledile in ti so dobili potem sladkor še po cenah, kakor prej, — na vsak način pa precej meni se zdi za 4 ali 5 K ceneje, — ena krona je bilo še vedno oznanil tvrdke »Mai«, to je tiste tvrdke, ki ima naslikane na stokih smar-nice.

Seveda so morali kartelisti vsled tega s cenami nazaj iti, to pa ob času, ko je v resnici cena sladkorja na dunajski borzi stopala. S tem je tedaj dokazano, da se podkartelu ni šlo za navaden državljanski dobiček, ampak za dogovorjeno izžemanje konsumentov. (Pritrdjevanje.) Kajti če gredo splošno cene navzgor, je nenaravno, da bi šli ljubljanski kartelisti znabiti iz ljubezni do ljudstva s cenami navzdol.

Ko postane dogovor podkartelistov z osrednjim kartelom pravovrsten in cene stabilne, bo cela kranjska dežela od sladkornega podkartela zaplankana, kajti vsa večja prometna mesta Celje, Maribor, Trst, Dunaj, Gradec, torej vsa trgovska centra, oziroma dobavitelji sladkorja v teh centrih so dobili od dunajskega osrednjega kartela ordre, kjer se pravi: »Dispositionen nach Krain sind ausgeschlossen!« Niti grude nezakarteliranega sladkorja ne bo potem več prišlo v Ljubljano. (Poslanec Povše: Potem pa pravijo: Ljubljano odira kmečko prebivalstvo!)

Toda ti kartelisti ne bodo ostali pri tem dobičku 516 h pri meterskem stotu, ampak bo bodo začutili, da je Kranjska popolnoma zastražena in zaplankana, ni nič bližjega, kakor da bodo ti kartelisti komandirali cene in da bodo te cene še znatno bolj zvišali, kakor so to storili zdaj v začetku. Svoje tovariše bi opozoril na to, da trgovci splošno tožijo, da pri sladkorju premalopraslužijo. Trdil sem, da teh 361.200 kron zaslužijo ti kartelisti z diferenco med ceno, katero napravijo pri blagu, ki ga dobivajo od osrednjega kartela in med tem, kar blago v Ljubljani v resnici stane. Sedaj pride pa še nekaj drugega. Ljubljanski podkartel si je najel skladišče tvrdke Tomažič in Krišper na Dunajski cesti onkraj železnice. To skladišče ima od visoke vlade oziroma finančnega ministrstva pravico, da sprejema v svoje skladišče nezadavčni sladkor. Visoki zbornici je gotovo znano, da oddajajo kartelisti sladkor odjemalcem na ta način, da trgovcem - odjemalcem refundirajo sladkorni davek. Računa se pa sladkorni davek na dva načina. Na eni strani od brutto, na drugi strani pa od netto. Tara se pri sladkorju giblje med 38% do 42%, torej znaša aritmetična sreda 4 odstotke. Na ta način **profitirajo podkartelisti zopet 152 K pri vagonu**. (Čujte! Čujte!)

Pa še nekaj drugega je pri tem. Podkartelisti se poslužujejo za svoj promet v Ljubljani dveh bank. (Poslanec dr. Triller: »Jadranska banka!«) Ne bom imenoval nobenih imen. Ena izmed obeh bank bo prejemale blago. Ta banka je nemška. Ker pa ta banka zaradi nemštva na Kranjskem ne bi imela posebnega ugleda, so rekli, da naj blago prodaja druga banka in so se torej obrnili na slovensko banko. (Poslanec dr. Triller: »Jadranska banka!« — Poslanec Jarc: »Saj banka ni nič krivale!«) Torej, gospodje, čisto gotovo je, da nobena teh dveh bank ne dela zastoni, ampak mora vsaka banka ne-

kaj zaslužiti. Kdor pa misli, da gre to na račun producenta, zasluži, da hodi po štirih, namesto po dveh. (Veselo!) To gre torej zopet na račun konsumentov! Še nekaj novega: Banka, katera blago prejme, je prevzela garancijo in je založila pri davčnem oblastvu, oziroma pri ministrstvu kavcijo v papirjih in zaradi tega pride podkartelistom v dobro zopet okolnost, da lahko plačajo sladkorni davek z respirom šestih mesecev. Pri današnjem denarnem trgu pomeni to 3% za pol leta ali 6% za celo leto. Vsled tega imajo ti gospodje **nadaljnih 114 K dobička pri vagonu**. Če prištejemo tem 114 K prejšnjih 152 K, vidimo, da imajo ti ljubljanski podkartelisti pri vsakem vagonu daljnih 266 K dobička. To proračuneno na 700 vagonov znaša 186.200 K.

Pride pa še tretji dobiček. Gospoda, srednji trgovec je prej jemal blago na letni sklep od oktobra do oktobra in je dobival za to 50 h popusta pri meterskem stotu, torej pri vagonu 50 K, kar je sedaj nemogoče, ker ne more več naročevati sladkorja naravnost od tovarne, podkartelisti pa tega popusta ne dajo. **Pri 700 vagonih znaša to zopet 35.000 K!** Odšteje se 2% skonto, tako da pride tem podkartelistom v do-bro 34.300 K.

Visoka zbornica! Še vedno ni konca! Svoj čas je imela vsaka tovarna, tudi kartelirane, svoje agente, ker je vsaka, kakor je pač mogla, prodajala svoje blago. Sedaj pa, ko je stvorjen podkartel, ne rabijo več agentov, ker ljudje, kateri hočejo imeti blago, se morajo obrniti na podkarteliste. Poleg sladkornega se snuje še petrolejni in spirtni kartel, in zato so večje tovarne obdržale še nekaj boljših agentov, to je take, ki imajo trajne pogodbe in ki bodo agentje za špirit ter petrolej. Takih agentov je v Ljubljani pet in tem petim agentom je zasiguran letni dohodek 17.500 K! To je fiksum, katerega dobivajo, ne da bi jim bilo treba kaj delati. Kogar to zanima, tistemu so tudi imena na razpolago. **Številke, ki sem jih sedaj navedel: 361.200, 186.200, 34.300, 17.500, dajo skupaj 554.200 K in so popolnoma resnične** — te številke glasno govorijo! **Svota 554.200 K je naravnost ukradena iz žepov naših davkoplačevalcev**. (Številni medklici. — Ogorčenje. — Kliki: Kdo so ti ljudje? — Dr. Zajc: To je Perdan, od liberalcev designirani bodoči predsednik trgovske zbornice! — Kliki: Tako skrbje liberalci za malega trgovca! — Kliki: Ouderstvo! — Roparji!)

Če tukaj napravite primero med tem, kar je ljubljansko mesto ali dežela kranjska z argentinskimi mesom profitirala, in med tem, za kar je **okradena po tem kartelu, boste priznali, da je veliko važnejše spregovoriti o tem kartelu resno besedo v zbornici in javnosti, kakor pa o tistem argentinskem mesu, ki ni služilo za telesno lakoto konzumentov, ampak za politično lakoto nekaterih agitatorjev!** Zato se mi silno čudno zdi, da se dosedaj od gospodov one stranke nihče ni oglašil proti temu kartelu, katerega delovanje je po Ljubljani splošno znano; vsaj se gospodje danes nič več ne skrivajo in sem ravno prej dobil od tovariša Kobija cirkular, v katerem gospodje podkartelisti, oziroma »Jadranska banka« čisto odkrito naznanja, da so prevzeli dobavo sladkorja za Kranjsko. **Silno čudno se mi zdi to zlasti od tistih gospodov, ki so svojčas imeli toliko besed o argentinskem mesu in proti našemu kmetu, češ, da je on tisti, ki dela draginjo**. (Poslanec dr. Triller: »Če je to res, se stvar ne da zagovarjati!«)

Visoka zbornica! Povdarjati moram tukaj, da moj predlog ne izvira iz zasebnega ali strankarskega nasprotja proti trgovcem, kajti vsakemu priznavam pravico do državljankega zaslužka, mu privoščim tisti »bürgerlichen Gewinn«, toda proti takim izrastkom, kakor je ta ljubljanski podkartel, moramo protestirati in na tem mestu izpregovoriti odločno besedo, ker sicer se nam lahko pripeti, da vzrastejo tudi na Kranjskem in v Avstriji sploh taki nezdravi izrodki, kakor jih vidite v ameriškanih trustih. Če bi mi molčali, nas zadene sokrivda na izžemanju ljudstva! Visoka zbornica! Tukaj se moramo obrniti z resno besedo tako na tiste gospode, ki tvorijo ta podkartel, in sicer z resnim opominom, da **naj nikar ne skušajo preveč našega prebivalstva in ne delajo reči, ki bi v njem vzbujale prehujo kri, na drugi strani pa tudi na visoko osrednjo vladu, da če že ne more preprečiti kartelov, vsaj razmere spravi pod primerno kontrolo**. Čas je tak, da nobene postave in resolucije ne bodo dragine odpravile, ker draginja se da odpraviti le, če bo vlada in če bodo drugi poklicani faktorji skrbeli, da se racionalno razvijajo produkcijske razmere malega obrtnika,

trgovca in kmeta. Ta zadeva domačega podkartela pa je vredna, da se spravi na razpravo, da naše ljudstvo, da naš konsument vidi, da se brigamo za njegove koristi in da dotični kartel in osrednja vlada spozna, da ljudje in da postavodajne korporacije niso voljne, mirno prenašati taka oderuštva, kakoršna se danes dogajajo.

Gospoda moja, povedal sem, za kaj se gre. Odveč bi bila vsaka nadaljna beseda v utemeljevanje nujnosti! — Čim nujneje postopamo, tem bolje delamo — in zato prosim, da pritrdite mojemu predlogu, ki gre na to, da se stavljenemu nasvetu prizna nujnost. (Živahno odobravanje in ploskanje pri večini.)

O predlogu poslanca dr. Pegana se bo posvetoval odsek in staval zbornici primerne predloge.

Tržiške novice.

t Poroke. V ponedeljek sta bila poročena g. Just Vidav, bančni uradnik v Trstu z gđ. Marijo Theuerschuh, hčerko tukajšnjega trgovca in posestnika g. Ivana Theuerschuh. Poročal ju je brat nevestin, g. Ivan Theuerschuh, kurat v Lokvi pri Divači. — V sredo je bil poročen g. Matija Marinček, c. kr. notar z gđ. Marijo Lončar, hčerko g. Mateja Lončar, hotelirja in lesnega trgovca.

t Društveno. V nedeljo je bilo skioptično predavanje o Dantejevem peklu. Udeležba zelo velika. — V petih predavanjih nam je g. župnik govoril o štirih temperamentih in sicer o sangviniku, koloriku, melanholiku in flegmatiku in o našem ravnanju z njimi. V zadnjem predavanju minoli tork nam je pojasnil, kako se ti štirje včasih med seboj mešajo in porazdele. Predavanja so bila dobro obiskana, povprečno je bilo 60 do 100 oseb navzočih. — Prihodnje predavanje bo prvi torek v postu.

t Predpustno veselico priredi telovadni odsek Orel jutri na pustno nedeljo ob sedmi uri zvečer v prostorih društva sv. Jožefa. — Na pustni torek bo v istih prostorih ob sedmi uri zvečer veselica s petjem in srečolovom ter sviranjem godbe. Prodajalo se bo pecivo in brezalkoholne pijače. Čisti dobiček je namenjen napravi novih godal in drugih godbenih potrebščin. K mnogobrojni udeležbi vabimo vse somišljenike in prijatelje društva.

t Občni zbor gostilničarske zadruge za tržiški sodni okraj bo na pepelnično sredo 21. t. m. ob dveh popoldne v gostilni pri »Bastelju«.

Nemški državni kancier o socialni demokraciji in nemških liberalcih.

Pri proračunski razpravi v nemškem državnem zboru, ki se je pričela dne 14. februarja, se je oglašil včeraj tudi državni kancier Bethmann-Hollweg, ki je z nenavadno odkritostjo in rezkostjo, obenem pa tudi neutrušeno povedal svoje mnenje o nemški socialni demokraciji in njenih zaveznikih pri zadnjih državnozbornih volitvah. Bethmann-Hollweg je izvajal nekako sledeče:

Za me je velika uganjka, kako more liberalizem, ki je šepred 5 leti znižanje števila socialno demokratskih poslancev na polovico proslavljal, sedaj pozdravljati 110 socialnih demokratov, ki so v to zbornico prišli. Socialna demokracija se ni izpremenila, se ni predrugačila, spremenili so se samo liberalci, ki so šli bolj na levo. Škoda vaših političnih nasprotnikov ni daleko že zmaga vaše stvari. Ali bodo v socialni demokraciji prišli na vrh revizionisti ali pa radikalci, moramo še čakati. Sicer se pa tudi revizionisti ne prenehoma trudijo, da monarhični čut med ljudstvom spodkopljejo. Tudi ti uče razredni boj. Kaj mislite, gospodje, da bodo na tem opustošenem polju res zrastle sadi, katere bi meščanski liberalizem rad videl, da bi zrastle. V tej hiši sede nekateri stari parlamentarci. Po moji misli ni niti eden izmed njih doživel tako negotovega in raztrganega zborničnega položaja, kakor je sedanj.

Velik del poslancev obeh liberalnih strank je bil pripravljen postaviti na najčastnejše mesto, kar jih ima nemški parlament, na predsedniško mesto poslanca Bebla. Ravno isti poslanci so se odločili za to, da sedi na podpredsedniškem stolu socialno demokratski polanec, ki je še pred leti napadal cesarsko hišo z najostrejšimi besedami in se je njegova stranka izrekla proti nedolžni dolžnosti vljudnosti do cesarja. Ali je bil to pravi odgovor na mirni in zaupljivi prestolni govor?

Sedaj morda mislite, da bom zaradi izida volitev vladni politiki odkazal nova pota, morda iz strahu pred

110 socialno demokratskimi poslanci, ali pa iz strahu pred 4 milijoni volilnih glasov? V kopi teh volilnih listov tiči veliko vere, da ni socialna demokracija nevarna. Jaz ne sklepam iz sedanjega položaja ničesar drugega kakor to, da mora vlada stati na lastnih nogah. Na noben način ne bom pripustil, da bi se volilna pravica še bolj demokratizirala (socialni demokratje so vložili predlog za razširjenje volilne pravice na ženske), niti pomagal, da bi se temelji naše državne ustave predrugačili. Mir v Evropi je samo tedaj ogrožen, če pride Nemčija v nered. V naši politiki potrebujemo stalnosti in trdnosti in ne bomo delali stranpotij ne na desno ne na levo. Reakcionarno se ne bo vladalo, pa tudi radikalno se ne bo. Velike naloge bomo samo tedaj rešili, če bo meščanstvo pozabilo na stare prepire in se prišlo praktičnega dela.

Za govorom kancierja je govoril Poljak pl. Radziwil, ki je izjavil, da so Poljaki pripravljeni sodelovati v parlamentu in da bodo vsako predlogo sodelili samo iz stvarnega stališča.

× × ×

Vprašanje avdijskega predsedstva zbornice pri nemškem cesarju se namerava tako-le rešiti: dosedaj je bila navada, da je šel predsednik osebno javiti, da je državni zbor konstituiran. Ker pa tega izvoljeni socialno demokratski podpredsednik noče storiti, se je cesarju pismeno naznanilo, da je predsedstvo konstituirano; obenem pa nameravajo vsi trije pri cesarju samo svoje vizitke oddati.

DEŽELNI ZBORI.

Niževavstrijški deželni zbor je razpravljaval včeraj o zakonskem načrtu glede regulacije plač dunajskih učiteljev. Deželni odbornik Meyer je v imenu zastopnikov kmečkih občin izjavil, da se ne bodo z ozirom na novo obremenjevanje udeležili niti debate, niti glasovanja o tem zakonskem načrtu, narkar so zastopniki kmečkih občin demonstrativno zapustili zbornico.

Predarlski deželni zbor je sklenil ustanoviti deželni zavod za pospeševanje obrti kljub obstoječemu sklepu trgovske zbornice, da sama osnuje tak zavod in kljub protestu trgovske zbornice proti sklepu deželnega zbora.

Gališki deželni zbor bo sklican meseca junija, kot se čuje, k novemu zasedanju, v katerem se bo vnovič razpravljalo o volilni reformi. Do tedaj, med državnozbornim zasedanjem, se bodo nadaljevala pogajanja med Poljaki in Rusini v svrhu sporazuma glede na vprašanje o volilni reformi. Gotovi krogi izražajo upanje, da bo možno doseči ta sporazum. Sporazum v gališkem deželnem zboru bi se izvršil enako kot v moravskem deželnem zboru na podlagi narodnega katastra.

JEZIKOVNA NAREDBA GROFA STÜRGKHA.

»Prager Tagblatt« poroča z Dunaja, da namerava Stürgkhov kabinet v svrhu pospešitve sporazuma v jezikovnih sporih v avstr. kronovinah izdati jezikovno naredbu, ki bo vsebovala poleg splošnih določil tudi izrednim razmeram primerna detaljna določila.

PORTUGALSKA.

S portugalsko - španske meje poročajo preko Pariza, da se **portugalski monarhisti pripravljajo na nov vpad v Portugalsko**. Pristaši Dom Manuela in Dom Miguela, kakih 700 po številu, so se že zbrali. Portugalska vlada izjavlja z ozirom na ta poročila, da se popolnoma zanaša na zvestobo obmejnih garnizij.

KITAJSKA REPUBLIKA.

Kitajski poslaniki v inozemstvu so dobili iz Pekina brzoglasno obvestilo, da vodijo nadalje provizorično svoje posle kot zastopniki republike. Ravnotako ostanejo tudi ostali člani kitajskih poslaništev in konzulatov na svojih dosedanjih mestih. Kitajski državni uradniki dobe uniformo po vzorcu uniform ameriškanih uradnikov. — Kakor poročajo iz Nankinga, je kitajska narodna skupščina soglasno izvolila Juankajaja za predsednika provizorične vlade. Narodna skupščina zahteva, da je sedež provizorične vlade v Nankingu in da mora priti Juankaj v Nanking, kjer bi naj pred narodno skupščino prisegel na ustavo.

Glasom jednako se glasečih sodeb glavnih zdravnikov dunajske c. kr. splošne bolnice v Wiedenskem okraju se je navedla **Franc Jožef**-ova grenčica izkazala odlično po prijetni lastnosti, da učinkuje zanesljivo razkrajajoče in odvajajoče že v malih količinah in brez vsakih drugih stranskih pojavov. 28

Dnevne novice.

+ Gospodje liberalci in šolstvo. Naši liberalci so svojčas zagnali neznanstvo vpitje, ko je dr. Krek v deželni zboru izjavil, da večina ne bo za meščanske šole ničesar več žrtovala. Dne 16. t. m. pa se je vršila v koroškem deželni zboru, ki je najbolj liberalen v celi Avstriji, debata o meščanskih šolah, v kateri je dr. Steinwender izjavil, da kažejo meščanske šole tako malo uspehov, da bi bilo najpametneje jih opustiti. In glej, vsi poslanci so bili istega mnenja: Kapeller, Grösbauer, Pichler, Metnitz, Eich in celo veliki Portugalec dr. Angerer! Sprejel se je nato predlog, da se razredi na meščanskih šolah, katerih je na Koroškem šest, skrajša. — Koroški liberalci so tedaj vendarle za par procentov pametnejši od kranjskih.

+ Orožniki v deželnem zboru. V proračunski debati je, kakor smo poročali, prišlo v razgovor tudi orožništvo. Liberalni listi sedaj na ves glas kriče, da bi bolje storili, da bi molčali. Poslanci S. L. S. so navajali gotove podatke proti raznim orožnikom. Naglašalo se je, da je velik del orožništva dober in vreden in zato bodo pač, kakor vse prebivalstvo, gotovo tudi dobri orožniki z veseljem vzeli na znanje to debato, kajti nam vsem mora biti do tega, da vlada med orožništvom in prebivalstvom dobro razmerje, ako se gotovo izjeme odpravijo. Poslanec Hladnik, ki je to zadevo spravil pred zbornico, pa si je zaslužil hvaležnost prebivalstva ne le v okraju, ampak po celi deželi. Na kričanje in zavijanje liberalnih listov pa nihče nič ne da. Mislimo, pametni in objektivni orožniki, ki izpolnjujejo cesarske postavbe, ne pa liberalnih, sami odklanjajo hvalo, katero jim poje »Slovenski Narod«, ki je ob priliki septemberskih dogodkov ravno orožništvo najbolj psoval. »Narodova« hvala vsak stan le kompromitira.

+ Blagor deželi, v kateri vlada socialna demokracija! Na Francoskem je vojni minister sodrug Millerand, justični minister pa sodrug Briand. Gospod sodrug Millerand je zdaj navdušen militarist, pomnožila se bo armada, ravnokar dela na to, da se zgradi toliko vojnih zrakoplovov, kakor jih nima nobena druga država in na vsi moč podpira svojega kolega, mornariškega ministra, da se zgradi čimveč dreadnoughtov. Res, izborni se godi francoskemu ljudstvu, ki ga vladajo sodrug Millerand, Briand, Clemenceau, Vivani etc. etc. Konfiscirali so cerkveno premoženje, ki je izginilo v žepu svobodomiselnih advokatov, starosnega zavarovanja za delavce nočejo skleniti kakor se tudi branijo uvesti dohodninski davek in kapitalizem pristriči. Gospod Jaurès, voditelj sodrugov, ki utegne tudi prejalisti ministriški frak obleči, pa zahteva, da se mesto 30 cm kanonov upeljejo na dreadnoughtih 305 centimeterski. Tu imamo klasičen zgled, kako se godi ljudstvu, katerega vladajo rdeči ministri v bratski slogi z meščanskimi. Kdor spričo tega ne vidi, da je socialnodemokratsko pisanje proti militarizmu in kapitalizmu le švindl, temu res, ni pomagati.

+ Proti kinematografom. Goriška učna oblast je odredila, da v kinematograf nima pristopa nihče, ki ni dopolnil 18 let. V Ljubljani pa kar mr-goli paglavcev pri kinematografskih predstavah. Tudi na lepake kinematografa bi bilo potrebno obračati večjo pozornost! Oblasti naj odločno nastopijo proti poneumnevanju ljudstva!

+ Pri občinskih volitvah v Nev-ljah pri Kamniku dne 14. t. m. je S. L. S. zmagala v vseh treh razredih z veliko večino.

+ Zaslugam časti Iz občine Prečna nam poročajo: Ker se je gospod župan Franc Vintar, posestnik, lesni trgovec in okr. čestni odbornik iz Hruševca županovanju v občini Prečna odpovedal, je o priliki občinske seje večletni občinski odbornik in posestnik gospod Janez Planinšek iz Dol. Kamne št. 16 predlagal, da se naj gospodu Franc Vintarju, posestniku, lesnemu trgovcu in čestnemu odborniku i. t. d. izreče od strani obč. odbora zaupnica vsled njegovega večletnega neumornega in požrtvovalnega delovanja v korist občine. Na predlog g. obč. odbornika Janeza Planinškega je izrekel občinski odbor g. Francu Vintarju popolno zaupnico. — To je najlepši odgovor na podležo laži, ki jih kupijo liberalci po svojem časopisu proti zaslužnemu možu. Laži liberalnih listov pobije delo poštenjaka!

+ Volitve županov. Od Sv. Gregorja poročajo: Dne 7. februarja je izvolil naš občinski odbor za župana Matevža

Oblak, ki je s tem nastopil že peto dobo županovanja. Sicer so bile naše občinske volitve že 5. oktobra lanskega leta, pa se je volitev župana vršila šele sedaj, ker je par »juristov« iz Dol. Podpoljan in Dvorskevasi vložilo pritožbo zoper volitve, katera pa je bila vkljub modrih svetovalcev propalega državnozbornskega kandidata Ivana Pucelja in penzioniranega učitelja Cvara kruto zavrnjena. — S Črnuč poročajo: V sredo, 14. t. m., se je izvršila volitev starešinstva. Za župana je bil izvoljen soglasno g. Ivan Čibašek, št. 37, navdušen pristaša S. L. S. Bog ga živi! Svetovalci so istotaki: gg. Franc Jerko, Matevž Kurent, Franc Pečar in Aleš Snoj. Živeli!

— Občinski odbor na Mirni v rokah S. L. S. Z izvolitvijo novega odbornika pri dopolnilni volitvi na Mirni z dne 13. t. m., je dobila S. L. S. večino v odboru. Odpadel je namreč tudi Ivan Bulc, ker je bil po § 5. kaz. zak. in po § 1. zakona z dne 25. maja 1883, št. 78, kaznovan z zaporom 8 dni, poostrenim z enim trdim ležiščem. To je tisti Bulc, ki je divje kričal na vseh Lampetovih shodih od Velike Loke do Škocijana. Pa se je začelo vrteti kolo njegove sreče in namesto njega je vstopil namestnik Hrovat Franc iz Pečic, po domače Hren. Tako ima sedaj S. L. S. 14 moč izmed 25 v odboru.

— Pred 50 leti. — Cesar med slovenskimi vojaki. Ravnokar je minilo 50 let, odkar so slovenski vojaki v Borgoforti, na meji piemonteski pred cesarjem defilirali. Cesar je klical slovenskim vojakom v slovenskem jeziku: »Dobro Slovenci!« in zopet drugič »Prav dobro Slovenci!« Slovenske vojake je hvala cesarjeva v milem materinem jeziku silno navdušila in ganila do solz.

— Županske volitve v Selcih so potrjene, liberalna pritožba je kot povsem neutemeljena ovržena.

— Poročil se je danes v župni cerkvi na Viču odvetniški koncipient gospod dr. Rok Jesenko, predsednik celovške podružnice »Slovenske Straže« z gospodično Maksimilijano Perme. Naše najiskrenejše čestitke!

— Iz Vipave. Zadnji sneg menda, ki je seveda že izginil, je privabil zvončke na dan. Tako imamo že tu prvi dih pomladi. — V Št. Vidu pri Vipavi je ustanovljena orožniška postaja. Dva orožnika skrbita za varnost zgornje doline. — Rešitve rekurza zoper trške občinske volitve še nimamo v rokah. Kdo ve, kje jo zadržujejo?

— Število kadilcev se je zvišalo. Ko so se lansko leto s 1. julijem podražili tobačni izdelki, so nekateri mislili, da bodo ljudje vsled te podražitve kajenje opustili. Zgodilo se je ravno nasprotno. »Fremdenblatt« poroča, da je za lansko leto dobila država iz tobaka 312 milijonov kron dohodkov, 12 milijonov več kakor je znašal proračun, ki je pa podraženje tobaka že itak upšteval. Ljudje so tedaj kljub podražitvi pokadili za 12 milijonov K več tobaka.

— Zanimiva novost v poštnem prometu. Brnska trgovska in obrtna zbornica je opozorila trgovinsko ministristvo na uvaževanja vredno uredbo Londonskega poštnege urada, ki naj bi se uredila vsaj za poskus. Londonski generalni poštni urad je postavil namreč za poskušnjo automate za frankiranje pisem. Pismo se pritisne za tri četrtine v špranjo automata, v katerega se je vrglo določeni novci; nato se zavrti ročaj, kar povzroči kolekovanje in vrže pismo v poštni nabiralnik, ki je zvezan z automatom. Ta sistem, ki pomeni velik prihranek v poštni manipulaciji, saj odpade cela manipulacija z znamkami — deluje baje v Avstraliji in novi Zelandiji v največjo zadovoljnost. Velikim trdkam, z obširnimi prometom izroči poštna uprava automate za lastno rabo.

— Ta presnela matematika. Na novomeški gimnaziji je padlo 54 dijakov v matematiki, med temi tudi več bivših odličnikov.

— Glavna skupščina »Matice Slovenske« bo v nedeljo, dne 17. marca t. l.

— Medvedja nadloga. V svojih gozdovih na Kočevskem goji knez Auersperg medvede, ki so se v zadnjih letih zelo razmnožili, tako da štejejo že sedem medvedjih rodbin. Ti medvedi so postali velik strah in nadloga prebivalstvu v kočevskem in novomeškem okraju, ker prihajajo tudi v bližnjo človeških bivališč. Kolikor nam je znano, so od kranjske deželne vlade razpisane nagrade za ustreljene roparske živali in sicer za vsako medvedvo 90 K, za medveda 70 K, za volkuljo 50 K in za volka 40 K. Te nagrade bi gotovo mikale prebivalstvo, da bi napravilo lov na nevarne zveri, toda če

se to ne zgodi, si lahko mislimo vzrok. Pozivljamo pa prizadete oblasti, da ukrepe potrebne korake, da se zveri v kočevskih gozdovih postreljajo in ne še umetno goje kot doslej, da se varuje življenje in imetje prebivalstva, akoravno bi komu to ne bilo prav. Oblasti so v prvi vrsti poklicane, da varujejo zakon!

— Odpušeni delavci v ladjedelnici v Trzinu. Delavci v ladjedelnici v Trzinu (Monfalcone) so zahtevali od podjetja skrajšanje delavnega časa za četrte ure ter so zagrozili, da bodo v slučaju, ako se jim ne ugodí, opustili delo četrte ure pred zaključenim delavnim časom. Ker so svojo grožnjo uresničili, so našli včeraj zjutraj vrata v ladjedelniške prostore zaprta ter se jim je sporočilo, da so vsi odpušeni. Delavci, kakih 1000 po številu so nato priredili v mestu veliko demonstracijo. Oblasti so ukrenile obširne varnostne odredbe. Vrata ladjedelnice straži orožništvo. Vsi javni lokali so morali biti zvečer ob 8. uri zaprti.

— Nesreča na gorenjski železnici. Ko je danes ponoči sprevodnik Franc Frank pripeljal v Podnartu železniške vozove, je prišel med odbijače, ki so ga prijeli in strahovito poškodovali. Naložili so ga na vlak, v katerem je pa že med vožnjo do Kranja umrl. Nesrečna žrtev poklica zapušča vdovo in 9 otrok.

— Feklenški stroj v poštnem zavitu pred poroko. Čitatelji se še spominjajo na znano zadevo, ko je Andrej Hočevar v Kastelcu pri Dolini dobil po pošti zavitek, v katerem je bila neka razstreljivna snov, ki je eksplodirala in ga ranila. Čitatelje bi utegnili zanimati, da se Andrej Hočevar danes poroči v dolinski cerkvi z gco. Josipino Sfiligojevo.

— Kdor želi 400.000 frankov zadeti naj prečita današnji inserat »Slovenske Straže« o žrebanju. Izredno ugodni pogoji!

C. kr. priv. avstrijski kreditni zavod za trgovino in obrt izkazuje za 1. 1911 K 20.180.273 čistega dobička, proti K 16.112.874 v prejšnjem letu, pri K 150.000.000 glavnice, ter plača dividendo po K 33 za vsako delnico (za leto 1910; K 32). Računski zaključek tega prvega bančnega zavoda izkazuje zopet v vseh postavkah izvanredne prirastke.

Cerkveni letopis.

Kanonična vizitacija v tržaški škofiji. Tržaški škofski škof dr. A. Karlin bo vršil kanonično vizitacijo in obenem delil sv. birmo v sledečih štirih dekanatih: Pazin, Piran, Hrušica in Kerkavce. In sicer kakor sledi: 21. aprila v nedeljo Pazin; 22. aprila Gerdoselo; 23. aprila Stari Pazin; 24. aprila Zminj; 25. aprila Sv. Petar u šumi; 27. aprila Kringa; 28. aprila v nedeljo Tinjan; 29. aprila Terviz; 30. aprila Kašćerga; 1. maja Zamask; 2. maja Beram. — Dne 5. maja v nedeljo Piran; 6. maja Korte; 7. maja Strunjan; 8. maja Savudrija; 10. maja Kaštel. — Dne 9. junija v nedeljo Hrušica; 10. junija Pregarje; 11. junija Golac; 12. junija Vodice; 13. junija Podgrad, Starada; 15. junija Mune; 16. junija v nedeljo Jelšane; 17. junija Podgraje. — Dne 23. junija v nedeljo Kerkavce; 24. junija Koštabona; 25. junija Šmarje; 26. junija Pomjan; 27. junija Marežige; 29. junija Truške; 30. junija v nedeljo Sv. Anton; 7. julija v nedeljo Isola. — V teku lanskega leta je bilo v štirih dekanatih preko 11.000 birmancev.

Glede odprave praznikov se drži tržaški škof papeževga odloka, vsled katerega se ne bo več slovesno obhajalo sledečih sedem praznikov: 2. februarja Svečnica; 19. marca sv. Jožef; 25. marca Oznanenje M. D.; Velikonočni ponedeljek; Binkoštni ponedeljek; 8. septembra Rojstvo M. D.; 26. decembra Sv. Štefan. Sv. Rešnje Telo seveda ostane še vedno na četrtek, akoravno so tržaški mestni župniki izrazili željo, da bi prenesli procesijo z Najsvetejšim na nedeljo, ker v delavnica, trgovina delajo ta dan skoraj ravnotako kakor druge dneve, naj si bo iz potrebe ali nagajivosti.

Štajerske novice.

Š Dekan Bohinjski umrl. Danes zjutraj je umrl v Braslovčah stolni mestni župnik v p. g. Bohinjski. Pogreb bo v ponedeljek zjutraj ob 10. uri.

Š Umrl je včeraj v Slovenski Bistrici velezaslužen mož Lovro Stepišnik, v 78. letu starosti. Rajni je bil Slomškov osebni prijatelj ter je poleg lani umrlega dr. Josipa Vošnjaka, bil eden prvih delavcev na polju slo-

venske prosvete. Pogreb se bo vršil v nedeljo ob 4. uri popoldne.

Š Poroke. Poroči se na Gomilskem Maks Cukala z gđ. Nežiko Slander iz Grajske vasi, J. Logar iz Hrastnika z gđ. Malko Cukala, županovo hčerko iz Gomilskega. — V Slivnici pri Mariboru se je v ponedeljek poročila gđ. Roza Pišekova, hčerka državnega in deželnega poslanca Pišeka z g. Jožefom Brenčič, bratom državnega poslanca Brenčiča.

Š V Št. Andražu blizu Lipnice so zaprli skoraj 60 let starega nadučitelja, ker se ga sumi nravnostnih prestopkov.

Š S fizičlom se je zadušila. V Pekrah pri Mariboru je prebivala železničarjeva vdova Ivana Lešnik fizič, 18-mesečni njen otrok je sedel pri materi in se igral s fizičlom. Pri tem je vtaknil eno zrno v usta, ki mu je zdrknilo v grlo in obtičalo v sapniku ter otroka zadušilo.

Š Ponesrečeni tovarnar. Iz Ruš pri Mariboru se nam poroča: V enem zadnjih večerov se je podal tukajšnji lastnik tovarne za vžigalice Maks Woschnagg k svoji tovarni z dvema zastopnikoma dunajskih trdk, ki sta hotela kupiti kotle iz opuščene tovarne, katero je Woschnagg predstavil na Koroško. V temi pa je Woschnagg spodrsnilo in padel je v neko štiri metre globoko globočino. Zadel je pri tem pretresenje možganov in si zlomil tri rebra ter si stisnil tudi ledvico. Zaradi težkih poškodb, katere je dobil, ga niso mogli spraviti v bolnišnico v Maribor, ampak je moral ostati doma v zdravniški oskrbi. — Woschnagg, dasiravno Nemec, uživa zaradi svojega mirnega značaja tudi pri Slovencih spoštovanje.

Ljubljanske novice.

Ij Jutri zvečer pohačite na prvo veselico odseka S. K. S. Z. trgovskih sotrudi-nikov, ki se vrši ob 7. uri zvečer v dvorani »Ljudskega Doma«. Raznovrsten spored jamči za dobro zabavo. Sodeluje tudi orkester »Slovenske Filharmonije«, ki to pot prvič nastopi v »Ljudskem Domu«. S tem je vsak povabljen, četudi morda pomotoma osebno ni bil vabljen. Vsi se združimo jutri v »Ljudskem Domu«, da damo mladim, vrlim našim trgovskim sotrudi-nikom poguma k nadaljnjemu delu!

Ij Petindvajsetletnica požara ljubljanskega deželnega gledališča je danes. O tem je »Slovenec« dne 17. februarja leta 1887. poročal: Deželno gledališče nam je danes zjutraj vpepelil požar, da ni drugega ostalo, kakor golo osmojeno zidovje. Sinoči je bila nemška predstava operete »Fatinica«. Zapazila sta ogenj najprej dva mestna stražnika, katerih eden je hitro tekel na magistrat nesrečo javljat, drugi pa gledališnega hišnika buditi. Gasilci so bili kmalu na mestu in so delali, kar je bilo v njihovi moči — da bi vsaj sosedno Kirbischevo in Kastnerjevo hišo obvarovali. Na rešitev gledališča tako ni bilo misliti. Silni mraz je brizgalce pri gašenju tudi jako oviral, kajti cevi so skoraj popolnoma zamrznile. Parna brizgalnica, žal da je morala tudi delo ustaviti, dokler ni dobila kropa vase. Iz gledališča udaril je pa med tem plamen pri oknih in skozi streho, kjer se je dvigal za stolp visoko proti nebu. Notranja stran gledališča je bila pa bolj peklu kakor prostoru podobna, kjer so se pred malo urami ljudje sedeli. Ogenj se je pričel v gledališču, odkoder se je polagoma po drugih ložah in pa po odru razširil, kjer so se jele kulise in razni zastori ter vrvevje vneti, ker je železna kurtina, ki prizorišče od gledališča loči, že zvečer pri nemški predstavi doli padla ter se je menda globoko v oder zarila. Plamen jel je po gledališču in prizorišču plesati kar naokroglo vsled silnega prepriha, ki se je takoj napravil vsled neenako razgretosti zraka. Ponesrečil se ni nihče drug kot nek gledališki igralec, ki je z lestve padel in si ude polomil. Hišnikova družina hotela je v prvi obupnosti skozi okno na ulice poskakati. Pa so jo spodaj stoječi tolažili, da naj le še potrpi, ker morajo gasilci vsak čas tukaj biti. In res so prišli ter so takoj nesrečno rodbino z lestvami rešili. Kmalu za gasilci prišli so tudi vojaki, deloma za rešitev in delo, deloma za stražo. Popoldne se je še vedno kadilo iz kvišku strlečega zidovja in so imeli neutrudljivi gasilci pod osebnim vodstvom stotnika gasilnega društva gosp. Franca Doberleta ves ljubi dan še obilo dela. Rešili so nekaj garderobe in pa majhen del knjižnice. Kako se je užgalo, živa duša ne vé; morda spravi v ta ob vsakem drugem času za sosedo naravnost pogubljivi požar preiskava kaj svetlobe.

Ij Društvena statistika. V preteklem letu je bilo v Ljubljani 301 društvo; izmed teh je bilo 254 (tedaj dobrih 84%) slovenskih in 47 (torej dobrih 15%) nemških društev. Vsa društva so imela 143.416 članov (leta 1909. 94.784, leta 1910. pa 111.993), in sicer slovenska 137.616 (95%), nemška pa 5800 (5%) članov. Vsako slovensko dru-

Vaše zdravje

dosežete! Vaša slabost in bolečine izginejo. Vaše oči, živci, mišice, kite se ojačajo. Vaše spanje postane zdravo. Vaše zdravje se zopet vrne, ako uporabljate pristni Fellerjev fluid z znamko »Elsafliud«. Dvanajstorka za poskušnjo 5 kron franko. Izdeluje le lekarnar E. V. Feller v Stubici, Elsatrg 285 (Hrvatsko).

štvo je imelo povprečno po 542 udov, vsako nemško pa povprečno po 123 članov. Vsak ljubljčanec je bil tedaj član treh do štirih društev. — Društva, ki se niso ustanovila, ali pa če niso več let naznanila svojega odbora, bodo oblastveno razpuščena.

Izjava. Z ozirom na napade na gospoda Ivana Ogrina, stavbenika v Ljubljani, kot načelnika »Obrtno kreditne zadruge« v »Slovenskem Narodu« z dne 12. in 13. februarja 1912 izjavljamo podpisani odborniki »Obrtno kreditne zadruge« sledeče: Gospod Iv. Ogrin je kot načelnik »Obrtno zadruge« deloval vsikdar pošteno in brezplačno ter neumorno skrbel za prosopeh in korist zadruge. Kot načelnik je gospod Ogrin vedno korektno postopal pri podelitvi kredita in je naravnost izmišljena trditev, da si je gospod Ogrin sam sebi brez odbora votiral kredit v znesku 58.000 K. Tako visokega kredita gospod Ogrin pri »Obrtni kreditni zadruzi« sploh nima. Kolikor kredita ima gospod Ogrin pri zadruzi, dovolil mu ga je pravilno odbor proti temu, da je gospod Ogrin odstopil »Obrtno kreditni zadruzi« svoje račune v višjem znesku nego dovoljeni kredit. — V Ljubljani, dne 16. februarja 1912. — Anton Rojina, tačasní podpredsednik načelstva. J. Černe, nač. nadzorstva.

Ij Poročil se je geometer g. Fran Oetter z gđe. Ljudmilo Magolič. Mnogo sreče.

Ij Cirkus Smolenski je naslov veselofrgi, ki se bo uprizorila pri veselici katoliškega društva rokodelskih pomočnikov v nedeljo, dne 18. februarja ob 6. uri zvečer v Rokodelskem domu. Na sporedu so še druge vrljzabavne točke, tako komičen petospev »Koncertni muzikantje«, (izvajajo gg. Fr. Globelnik, A. Jeločnik, Fr. Jager, J. Ložar in J. Vrečar), komičen dvospev »Navihana čevljarska vajenca (izvajata gg. R. Vrančič in A. Jeločnik) itd. Društveni pevci bodo zapeli nove predpustnemu času primerne zборе. G. Lud. Bajde bo nastopil s solospievom »Oj vstani, solnce moje!« Spored priča, da je katoliško društvo rokodelskih pomočnikov poskrbelo za lepo, plemenito zabavo.

Ij Iz pisarne slovenskega gledališča. Danes prvič burleska »Miljon« (za parabonente). — Jutri, v nedeljo popoldne ob 3. prvič v sezoni Fr. S. Finžgarja ljudska igra »Divji lovec« (izven abonementa; za lože par); zvečer drugič burleska »Miljon« (izven abonementa; za lože nepar). — V torek popoldne ob 6. burka »Miljon« (za lože par). — V četrtek opera »Rusalka«, v soboto opereta »Caričine amaconke«.

Ij Umrlí so v Ljubljani: Frančiška Hribar, premočarjeva vdova. — Adolf Markovič, sin mitniškega paznika, 4 dni. — Alojzija Frank, delavčeva žena, 38 let. — Jurij Jesenko, delavec, 72 let. — Leopold Sedej, železniški poduradnik, 34 let. — Ana Schweitzer, zasebnica, 71 let. — Josip Uhlir, okrajni orožniški stražmojster, 46 let. — Terezija Mauer, služkinja, 60 let. — Franc Jurc, rejenc, 4 leta.

Ij Musica sacra v stolnici. Jutri, tretjo predpepelnično nedeljo se bo pri veliki sv. maši ob desetih izvajalo: Missa in hon. s. Sophiae, H. M. Koch, gradual »Tu se Deus«, zl. A. Foerster, ofertorij »Benedictus es, Domine«, zl. P. Griesbacher.

Ij Ožje volitve v obrtno sodišče bodo v nedeljo teden, dne 25. februarja.

Ij Poglobojenje v Gruberjevem prekopu bo to pomlad končano, a kakor je videti, se merodajni faktorji na pritožbe prebivalcev iz Hradeckega vasi v našem listu, tičeče se naprave stopnjic za perice i. dr. ne mislijo prav nič ozirati. Nabrežje je skozi in skozi tlakovano, o stopnjicah pa ni niti sledu. Kako bodo ljudje prišli v prekopu do potrebne vode, smo res radovedni.

Ij Predpustnica mesarskih pomočnikov bo v torek, dne 20. februarja, v Mesnem domu. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnina 1 K.

Prijet prisiljenec. Ze lanskega leta je pobegnil iz prisilne delavnice 18letni prisiljenec Jožef Jerina rodom iz Plavice, katerega je zimski čas prignal v obližje mesta in ga je večeraj dopoldne stražnik presenetil, ko jo je prisekal po Tržaški cesti. Fant se je sicer izgovarjal, da gre delat k Gruberjevemu prekopu, a mu ni nič pomagalo in moral je s stražnikom na magistrat, kjer so ga, ko se je dognalo kdo in kaj je, utaknili v zapor.

Ij Sprejme se gospodična na hrano in stanovanje. Gosposka ulica št. 6, II. nadstropje.

PRORAČUN NEMŠKE DRŽAVE.

Državnemu zboru je predložen proračun in 14. februarja se je začelo prvo branje. Za leto 1912 je proračunjenih 2819 milijonov mark izdatkov; na vojsko odpade dve šestini, na mornarico pa ena šestina. Državnega dolga ima Nemčija okoli 20 tisoč milijonov mark.

ITALIJANSKO - TURŠKA VOJNA.

Iz Carigrada poročajo, da je nemški poslanik protestiral proti sklepu porte, da se izženejo iz Turške vsi Italijani ter je obenem porti zagotovil, da Italija ne namerava raztegniti bojišča na Egejsko morje.

Razne stvari.

Dunajski krščanski socialci — dobri gospodarji. Magistratni statistični urad dunajski je izdal zanimivo štati-stiko, v kateri obravnava davčne razmere mest z lastnim štatutom. Mesto Dunaj ima krasen vodovod, lepe šolske stavbe, najboljše in najbolj urejene oskrbovalne hiše za bolnike in reveže, ki služijo vsem drugim mestom lahko v zgled, najboljše plačane uradnike in učitelje v celi Avstriji in poleg tega ima izmed 30 avstrijskih mest, ki so vsa v liberalnih rokah, najmanjše občinske doklade, namreč samo 25 odstotkov. Najbolj pametno bi torej storili, ko bi svoje zabavljače črez dunajsko mestno gospodarstvo za par let v kako liberalno mesto poslali, da bi na lastnem telesu dobrote liberalnega gospodarstva okusili.

Velika povodenj na Ogrskem. Szatmar-Nemeti 16. februarja. Občina Panyola, ki leži na bregu reke Samos in ni proti povodnji z nasipi zavarovana, je pri zadnji povodnji silno trpela. Izmed 280 hiš je ostalo komaj 50 celih, vse druge je voda podrla in odnesla. Na pomoč je prišlo vojaštvo.

Zelo umestno! Občinski svet v Benetkah je sklenil, da se z ozirom na mednarodni promet kaznuje vsako preklinjevanje, prepiranje in vpitje na cestah.

Telefonska in brzojavna poročila.

SIJAJNA ZMAGA S. L. S. V KNEŽAKU. Knežak, 17. februarja. Pri obč. volitvah je zmagala S. L. S. v vseh treh razredih. V I. razredu večine 15, v II. — 78, v III. — 76 glasov. Izmed šest podobčin so si liberalci ohranili z največjim terorizmom samo podobčino Bač — s par glasovi večine. — Cucek-Česnikova zvezda je v Knežaku za vedno zatonila. Čast našim zavednim volilcem!

ŠOLSKO VPRAŠANJE NA KOROŠKEM.

Celovec, 17. februarja. Z veliko nočjo se vpelje na šolah v Strojni in št. Danijelu nad Pliberkom slovenski učni jezik. Torej vendar nekaj uspeha!

AEHRENTHAL V ZADNJIH IZDIHII. NASLEDNIK GROF BERCHTOLD.

Dunaj, 17. februarja. Stanje grofa Aehrenthala je do skrajnosti opasno. Danes opoldne se je rapidno poslabšalo. Oficielni buletin pravi: Stanje grofa Aehrenthala se je bistveno poslabšalo, moči pešajo neprestano in naglo, bolnik z največjo težavo diha. Smrt utegne nastopiti v par urah.

Dunaj, 17. februarja. Cesar bo z ozirom na brezupno stanje grofa Aehrenthala zdaj njegovo demisijo sprejel. Naslednik njegov bo, kakor je zdaj že popolnoma gotovo, grof Leopold Berchtold (rojen 18. aprila 1863, poročen z grofico Caroly, hčerjo bivšega poslanika v Londonu), ki je bil poslanik v Peterburgu.

OGRSKA ZBORNICA BO RAZPUŠČENA.

Budimpešta, 17. februarja. Tudi Košutova stranka bo začela z obstrukcijo v parlamentu. Vlada je pripravljena, da v slučaju, ako obstrukcija kmalu ne poneha, zbornico razpusti in ima baje od krone že dovoljenje za to.

OLAJŠAVE PRI VOJAŠKI SLUŽBI.

Dunaj, 17. februarja. Merodajni krogi so sklenili, da sprejmejo v brambno reformo olajšave za tiste, ki bolehalo na pelagari. (Pri tem pridejo v poštev le furlanski mladeniči in rezervisti.)

SAMOUOMOR.

Gradec, 17. febr. Tu se je vrgla v Muro gostilničarka Marija Schwander in utonila. Končala si je življenje iz žalosti, ker ji je finančna direkcija naložila veliko denarno kazen, ker je protizakonito iztočila veliko žganja.

NOVI PREDSEDNIK KITAJSKE REPUBLIKE BREZ KITE.

Peking, 17. februarja. Novoizvoljeni predsednik kitajske republike Juanšikaj si je dal odstriči kito. — Dose-danji provizorični predsednik dr. Sun-jatsen bo imenovan za poslanika v Londonu.

VELIKE GOLJUFIJE PRI ARMADNIH DOBAVAH V ITALIJI.

Milan, 17. februarja. Pri dobavah za armado v Tripolisu so prišli na sled velikim škandalom in goljufijam. 5 častnikov

je dobilo povelje, da so na razpolago vojaški oblasti.

Nobene sile nasproti otrokom

ako se ne gre za svojeglavnost, ampak za resnično nevoljo. Na to, se večinoma zadene, ako se daje navadno ribje olje, katero postane zoperno otrokom in odraslim že pri enkratnem zavžitju. Kdor pa mesto tega poseže po

SCOTT-ovi emulziji

mu ne bo treba rabiti nikake sile. Scott-ova emulzija napravljena že po 35 letnem preizkušenem Scott-ovem načinu, je prijetnega okusa in tako lahko prebavna, da jo lahko prav dobro prenese celo vsak slab želodec. Precentiti se ne sme tek pospešujoči učinek Scott-ove emulzije, ki se kmalu opazi po pridobitvi na teži in zboljšanju splošnega občutka. 2693

Pri nakupu naj se zahteva izrecno Scott-ovo emulzijo. Znamka „Scott“, ki je že nad 35 let vpeljana, jamči za dobroto in učinek. — Cena izvirni steklenici K 2.50. — Dobi se v vseh lekarnah.

Zobna krema

KALODONT
Ustna voda

Laurin & Klement

VOZovi
Model „S“ 12/14 HP
Model „K“ 28/32 HP
Izboren za vožnjo navkreber.
ki jim dajejo prednost odlični krogi.
najboljši za turne vožnje.

Laurin & Klement

delniška družba
Mlada Boleslava

319

IZJAVA.

Podpisani Franc Vintar, posestnik gostilničar in lesni trgovec v Hruševcu pri Straži, sem bil v dnevniku »Jutro« z dne 18. januarja 1912 v članku »Ex župan Vintar zopet zasačen pri volilni slepariji« napaden po neznatem piscu, da so me v času od 16. do 19. januarja ob priliki občinskih volitev v Kandiji zasačili na dvorišču pred volilnim lokalom orožniki v trenutku, v katerem naj bi jaz skušal priti z nekimi pooblastili na volišče, da so mi pa orožniki pristop na volišče zabranili. Da se pa dožene, koliko je resnice na tej vesti, obljubujem vsakomur, ki mi dokáže, da sem bil v dneh 16., 17., 18. in 19. januarja 1912 sploh v Kandiji in imel kaj opraviti s kakimi glasovnicami, 10.000 K nagrade.

Franc Vintar,
posestnik, gostilničar in lesni trgovec v Hruševcu pri Straži.

Vse življenje greni mučni kašelj, ki slabi telo in otežuje vsako delo. Hitro lajšavo in skorajšnjo odstranitev dosežete z okusnim sredstvom Thymomel Scilla e iz lekarne c. kr. dvornega dobavitelja B. Fragner v Pragi. Steklenice po 2 K 20 vin. se dobe skoro v vseh lekarnah, vendar naj se strogo pazi na ime preparata in izdelovatelja.

Matildin vrelec

najfinejša in najdragocenejša alkalična grenčica je najsigurnejše sredstvo ob prehudih tvoritvi kisline, pri obolenju sopil in prebavitelj, pri boleznih jeter in oblistij.

Ta voda se da izborno mešati z vinom.

Glavni zastopnik za Kranjsko: Franc Schaniel, Ljubljana, Frančiškanska ul.

Zaloga v „Ljubljanskem skladišču“ Krisper-Tomažič, družba z o. z.

Priporočamo hitre

drože (presgerm)

iz drožarne Josipa Košmerl, Ljubljana, Frančiškanska ulica 8. Izborno blago! Točna postrežba. Zahtevajte drože v prid »Slovenske Straže«.

159

V svojem in v imenu svojih sorodnikov naznanjam vsem prijateljem in znancem tužno vest, da mi je po zelo hudi in dolgotrajni bolezni umrl stric, gospod

Jakob Bohinc

kanonik in stolnomestni župnik v pokoju

v 82. letu svoje starosti.

Pogreb nepozabnega rankega se vrši v pondeljek, dne 19. februarja v Braslovčah na ondotno pokopališče.

Prebлага pokojnika priporočam v prijazen spomin!

LJUBLJANA, 17. februarja 1912.

Mr. Ph. And. Bohinc
lekarnar.

503

Brez vsakega drugega obvestila.

Ivanka Terpinč naznanja potrta najglobokeje žalosti vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je Bogu Vsega-mogočnemu dopadlo njeno iskreno ljubljeno mater, oziroma sestro, teto in svakinjo gospo

Julijano Terpinč

posestnico in gostilničarko

danes ob 4 uri zjutraj po dolgi in zelo mučni bolezni previdena s tolažili sv. vere v starosti 51 let poklicati k Sebi v boljše življenje.

Pogreb predrage ranice bo v nedeljo dne 18. februarja ob 5 uri popoldne iz hiše žalosti Šutna št. 29. na pokopališče na Žaljah.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v raznih cerkvah.

Predrago pokojnico priporočam v pobožno molitev in prijazen spomin.

Kamnik, dne 17. februarja 1912.

504

Iz Hrvaške.

Zagrebsko vseučilišče je včeraj zaključilo prvi semester. Vesti nekaterih listov, da se je vseučilišče zaprlo, ne odgovarjajo resnici. Res je le, da se še ni naznanil pričetek predavanj za drugi semester.

Velik shod sklicuje za jutri dopoldne v Zagrebu na Vseučiliščnem trgu pred deželnim gledališčem socialna demokracija. Shod se bo vršil na vsak način, tudi če ga policija prepove.

Novi vlak na progi Zagreb—Zidan most prične voziti s 1. junijem. Iz Zagreba bo vozil vlak ob 4. uri popoldne in bo prišel na Zidan most ob 7. uri zvečer. Imel bo zvezo z vlakom na Dunaj in Trst.

Zaplembe. Včeraj prvič ni bil zaplenjen pod Cuvajem noben list.

Polijske odredbe v Zagrebu. Vsled ponovnih večernih demonstracij je mestna zagrebska policija odredila, da morajo biti ob 7. uri zvečer vsa hišna vrata zaprta. Otroci in razni učenci ne smejo biti po sedmi uri na ulici, za kar so odgovorni storiši in mojstri. Gostilne in kavarne se morajo takoj, če se prične demonstracije, zapreti.

Zopetne demonstracije v Zagrebu. Sinoči po šesti uri so se zopet pričele na Ilici demonstracije. Množica je šla na Jelačičev trg, kjer so se med »abzug«-klici na Cuvaja mirno razšli. Aretacije ni bilo nobene.

Društva.

— **Predpustno zabavo** priredi Slovensko katoliško izobraževalno društvo Selo-Moste v nedeljo, dne 18. svečana 1912, v salonu gospoda J. Oražma. Spored: 1. Deklamacija. 2. Burka »V skrinji zaprta laž. 3. Veseloigra v treh dejanjih »Gospodična Mimik. Začetek ob pol 7. uri zvečer. — Vstopnina: Sedež I. vrste 80 vin., II. vrste 60 vin.; stojišče 30 vin., otroci 20 vin. K obilni udeležbi vljudno vabi odbor.

Iz Št. Vida nad Ljubljano. Blaž Potočnikova čitalnica v Št. Vidu nad Ljubljano priredi predstavo »Naša kri«, igrokaz v 4 dejanjih, spisal F. S. Finžgar, režiser Aleks. Jeločnik, v nedeljo dne 18. februarja 1912 v dvorani »Pri Cebav«. Začetek ob 4. uri, konec ob 6. uri. Vstopnina: Sedež I. vrste 2 K, II. vrste 1 K, III. vrste 80 v, IV. vrste 50 v, stojišče 40 v. Predprodaja vstopnic v trafiki »Pri Kautman« (gdč. Zakotnik). Blagajna se odpre ob 3. uri pop. Na pustni torek ob 8. uri zvečer: »Repoštev«. Sol-skim otrokom vstop ni dovoljen.

SUKNA in modno blago za gospode in gospe priporoča izv. hiša **Pravok Skorkovský in sin** v Humpolcu na Češkem. **ZE FIRI** Vzorci na zahtevo franco. Zelo zmerne cene. Na željo dam takoj izgotoviti gospod. obleke.

Vabilo

na

redni občni zbor

Kršč. gospodarskega društva v Idriji, registrovane zadrage z omejeno zavezo, ki se bo vršil

v nedeljo, dne 25. februarja 1912 ob 4. uri popoldne v dvorani g. Franc Didiča.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Poročilo o izvršeni reviziji.
5. Potrjenje računa za leto 1911 in sklepanje o razdelitvi čistega dobička.
6. Dopolnilna volitev načelstva.
7. Volitev nadzorstva.
8. Razni predlogi.

Načelstvo.

Bolečine lajšati

in vnetje ter onesnaženje preprečiti moremo samo z antiseptično delujočo obvezo. Ze 40 let se je izkazalo mečlino vlačno mazilo takozvano praško domače mazilo, kot zanesljivo sredstvo za obvezo. To obvezuje rane, oisajne vnetja in bolečine, hladi in pospešuje zacejenje.

— Razpošilja se vsak dan. —

1. pušica 70 vin. Proti predpustni K 3.10 se pošlje 4 pušice, za K 7.— pa 10 pušic poštne prosto na vsako postajo avstro-ogrske monarhije.

Vsi deli embalaže imajo postavno deponovano varstveno znamko.

Glavna zaloga
B. FRAGNER, c. in kr. dvorni dobavitelj
lekarna »pri Črnem orlu«
Praga, Mala str. 4, vogel Nerudove ulice št. 203.
Zaloga v lekarnah Avstro-Ogrske
v Ljubljani: Dr. G. Piccoli, Jos. Čizmač, Rih. Sušnik.

Proda se

enonadstropna

hiša

s koncesijo vred, kjer se nahaja staroznana gostilna in prenočišče na glavnem trgu. Pri hiši je tudi koncesija za mesarsko obrt. Zraven je ledenica, 2 kleti, pripravna tudi za zalogo piva, hlev za živino in nekoliko vrta. Proda se zaradi odpotovanja za 12.000 kron. Ogleda se lahko pri lastniku in gostilničarju v Višnji gori št. 50. Dolenj.

Višjega štabnega zdravnika in fizika dr. Schmidta znamenito

olje za sluh

odstrani hitro in temeljito nastalo gluhost, tečenja iz ušes, šumenje po ušesih in naglušnost, tudi ako je že zastarano. Steklenica stane 4 K z navodilom o uporabi. Dobiva se samo v lekarni pri »Črnem Orlu« na Novem trgu, Celovec. 494

Glasovir

kratek, še nov, zelo trpežen in krasnega glasu, prikladen za kako društveno dvorano ali zasebnika, se takoj proda za vsako vsprejemljivo ceno. Popraša se pri krojaču na Karlovski cesti št. 3/1.

PREKLIC.

Vsled sodnega naloga z dne 17. februarja 1912 se na dne 19. februarja 1912 in nadaljne dneve določena

sodna prodaja premičnin na št. 3 v Cerknici na nedoločen čas preloži.

Hubert Završnik,
c. kr. notar
kot sodni komisar.

Cerknica, dne 17. februarja 1912.

C. kr. priv. avstrijski kreditni zavod za trgovino in obrt na Dunaju.

Upravni svet c. kr. priv. avstrijskega kreditnega zavoda za trgovino in obrt je sklenil na predlog ravnateljstva v svoji seji z dne 15. februarja t. l. predlagati rednemu občnemu zboru dne 11. aprila 1912 razdelitev dividende za leto 1911 po trideset kron za delnico (leta 1910: K 32.—) za od 120 milijonov na 150.000.000— kron zvišano glavnico, nadalje vložiti K 1.000.000— v splošni rezervni sklad (leta 1910: izredni rezervni sklad K 1.000.000—), K 600.000— v pokojninski fond (leta 1910: K 400.000—) ter prenesti K 2.131.000— (leta 1910: K 1.882.895.—) na račun dobička in izgube tekočega teta.

Uspehi konzorcijalnih kupčij so, v kolikor so bile dne 31. decembra 1911 popolnoma izpeljane, obračunani v letnem zaključku.

Primerjalna sestava števil dobička in izgube za leto 1911. z onimi za leto 1910.

	1911	1910
Dobiček pri efekti in konzorcijalnih kupčijah	K 3.005.330—	K 2.071.218—
obresti	20.050.835—	16.175.148—
provizije (vštevši dobička pri blagu)	7.291.982—	6.563.646—
devize	701.250—	634.780—
dohodki realitet	332.755—	298.869—
dobiček pri realitetah	—	5.000—
nedvignene dividende	1.148—	1.148—
prenos dobička	1.882.895—	1.786.086—
	K 33.266.195—	K 27.535.895—

	1911	1910
Po odbitku za		
uradniške plače	K 6.036.087—	K 5.413.225—
stroške	2.337.220—	2.161.086—
amortizacije pri realitetah, inventarju in slič.	392.735—	349.093—
davke in pristojbine	3.864.880—	3.066.617—
pokojninski sklad (prispevek)	455.000—	430.000—
čisti dobiček	20.180.273—	16.115.874—
	K 33.266.195—	K 27.535.895—

491

Na novo urejena trgovina

Ljubljana **J. Prencis** Poljanska cesta št. 7

Priporočam najvljudnejše slavnemu občinstvu v mestu in onemu prihajajočemu z dežele, naj me blagovoli počastiti s tem, da poskusi poslužiti se v moji trgovini raznega jedilnega, kolonijalnega, delikatesnega in drugega blaga ter sladčič.

Vse blago je prve vrste.

Cene zmerne. — Postrežba solidna in točna.

Na željo odjemalcev v mestu se blago dostavlja na dom.

E 657/11

2

Preklic oklica.

Od c. kr. okr. sodišča v Postojni na 20. februarja 1912 določena dražba premičnin se preklicuje.

C. kr. okrajno sodišče v Postojni, odd. I.,
dne 16. februarja 1912.

497

Rheuma	Protin	Ischias
Odprto od 1. aprila do 1. decembra. Hitro cene kakor doslej, vključno s primerom novosti. Od 1. septembra do 1. junija 25% znižane cene. Čudoviti zdravilni uspehi! Radioaktivna termalna kopel 35—44° C. Krapinske toplice Zdravljenje s pitjem termalne vode. Razpošiljalnica termalne vode. Hrvaško (Hrvaška Švica). Obisk 6000 oseb. Obisk 6000 oseb. Basin, marmorne, prane, mahovnat kopeli, tango, sudarija. Prospekti in pojasnila daje kopališko ravnateljstvo. Pravilni naslov: 470 (10) Krapinske toplice (Hrvaško).	Odprto od 1. aprila do 1. decembra. Zdraviliški dom, 200 bogato opremljenih sob, prekrasni park, terasa, zdrav. salon, stalna vojaška zdrav. godba. Lift, telefon, avtomob. garaža, posojevalnica avtomobilov. Od 1. maja do 1. julija na železniški postaji Rogatec (stranska postaja južne železnice proga Dunaj—Trst). Avtomobilska zveza pri vlakih ob 5. uri 29 minut po polnoči. V juliju in avgustu vozi avtomobilni omnibus iz Rogatke Slatine, ki ima zvezo z vlakom ob 5. uri popoldne. Od 1. septembra do 1. oktobra zopet iz Rogatke kot v maju in juniju. Na železniški postaji Zabok zveza s konjskim omnibusom pri vlakih ob 10. uri 24 minut dopoldne in ob 4. uri 11 minut popoldne. Razn. tega vozi avtomobili in vozovi v vseh mesecih od 1. aprila do 1. decembra k vsem vlakom na neručilo, ki jih odpošilja ravnateljstvo kopališča Krapinske toplice.	

Pozor!

Kdor hoče imeti v soboto zvečer 17. februarja t. l. dobro zabavo, naj se poda na

domačo veselico

v novo urejenem lokalu gostilne

»Novi Jork« 493

kjer bode igral dobro izurjen kvartet.
Vstopnica 20 vinarjev.

Za obilen poset se priporoča z vsem spoštovanjem **Beti Orehek**, gostilničarka, Kolodvorska ulica št. 26.

Vabilo

na

redni občni zbor

pogrebnege društva »Marijine bratovščine« v Ljubljani,

ki se vrši

v nedeljo, dne 25. svečana 1912

dopoldne ob 10. uri v mali dvorani »Mestnega doma« na cesarja Jožefa trgu.

DNEVNI RED:

1. Poročilo predstojnika;
2. Čitanje zapisnika poslednjega občnega zbora;
3. Poročilo blagajnika;
4. Poročilo računskih preglednikov;
5. Volitev odbora in treh namestnikov v smislu § 20 novih društvenih pravil ter treh računskih preglednikov;
6. Posamezni nasveti društvenih članov.

K polnoštevilni udeležbi vabi svoje moške člane

društveni odbor

499 pogrebnege društva »Marijina bratovščina«.

Vaša dolžnost

je da ostanete vi sami zase, za svojo rodbino in svoj poklic zdravi, zato odstranite takoj v začetku vsak najmanjši kašelj, nahod itd. takoj z zdravniško priporočilom in okusnim sredstvom

Thymomel Scillae.

Tudi pri oslovskem kašlju ga rabimo z najboljšim uspehom.

Izdelovanje in glavna zaloga v

B. FRAGNER-ja lekarni

c. in kr. dvor. dobavitelj Praga III., št. 203.

Prosimo, vprašajte svojega zdravnika!

1 steklenica K 2.20. Po pošti francoz proli naprej pošiljati K 2.90. 3 steklenice proti naprej pošiljati 7 K. 10 steklenice proti naprej pošiljati 20 K.

Pozor na imo sredstva, izdelovalca in varstveno znamko.

- Dobiva se v vseh lekarnah -
v Ljubljani: Rihard Sušnik,
dr. G. Piccoli, Jos. Čizmač.

Službe išče marljiv

trgovski pomočnik

za specerijsko ali mešano trgovino v Ljubljani ali v bližnji okolici. Cenjene nudbe se prosijo vpslati na naslov: »Dobra služba 312«. Poštno ležaje, Ljubljana.

Fran Blumauer, tapetnik v Ljubljani,

Rožne ulice št. 24, išče

vajenca

za tapetniško obrt. 460

Redka prilika!

Preigran pianino

v dobrem glasu se proda za 350 kron na voglu Sv. Petra ceste, vhod Radeckega ceste št. 2, I. nadst. 487

Malo posestvo se kupi

na Kranjskem ali Štajerskem. Cena do 10.000 K. - Naslov kupca pove uprava lista pod »433«. 493

Kranjska deželna banka v Ljubljani v deželnem dvorcu vhod v Gosposki ulici 2.

Obrestuje hranilne vloge po 4 1/2 %
brez vsakega odbitka. Obresti se pripisujejo glavnici polletno. Vloge v tekočem, giro-računu in na blagajniške liste po najugodnejših pogojih.

Daje komunalna posojila občinam, okrajnim in šolskim odborom ter zdravstvenim zastopom v **4 1/2 %** komunalnih zadolžnicah.

Hipotekarna posojila v zastavnih listih po **4 1/2 %**

Eskomptuje menice denarnih zavodov in daje lombardna posojila. Prodaja lastne pupilarno-varne komunalne zadolžnice in zastavne liste.

Banka je pupilarno varen zavod, ter jamči zanjo dežela Kranjska. **Uradne ure za širanke vsak delavnik od pol 9. ure dopoldne do 1. ure popoldne.**

Kot reprezentantinja ali gospodinja in vzgojiteljica išče službo starejša izobražena gospodična. Ne ozira se toliko na veliko plačo, kot na prijazno in famljiarno ravnanje z ponudnico. Ponudbe pod: »Familiarna zaslomba 48« na upravnštvo „Slovenca“. 463

Na prodaj stavbišča v Kandiji pri Novem mestu na jako lepem prostoru. Pojasnila daje upravnštvo tega lista. 464

Služba organista in cerkvenika v št. Rupertu na Dolenjskem je razpisana. Nastop o sv. Juriju. Plača okrog 1200 K — z mogoče postranskim zaslužkom — prostim stanovanjem in vrtom. Oženjeni Cecilijanci imajo prednost. 465 (3)
Župni urad v št. Rupertu dne 15. februarja 1912. **Janez Mervec** župnik.

Pisalni stroj (že rabljen), ameriškega sistema in razmnoževalni aparat „Roneo“ skoraj nov, se prodaja za skrajno nizko ceno. — Vprašanja naj se dopošljejo upravnštvu „Slovenca“. 461

Iz proste roke se prodaja enonadstropna hiša s 6 sobami, 2 kuhinjama, kletjo, drvarnico in vrtom, vse v dobrem stanu. Natančneje se poizve pri lastniku L. PLANINA, dežnikarju, Škofja Loka, Gorenjsko. 334

Lepa prilika! Išče se kompanjon za neko večje podjetje, ne glede na zmožnost v delu, potreba le denarnih sredstev; za enako delno udeležitev bi bilo potreba 46.000 K, nadaljna založitev po sporazumu obeh ali tudi več strank. — Kje, se poizve natančneje, pri upravi „Slovenca“ pod »št. 333«.

Dva pomočnika za veliko delo, dobro izurjena, sprejme takoj Anton Čebulj, krojaški mojster Jesenice, Gorenjsko. 421

Celje Slovenska trdnjava! Celje izdeluje velike **mostne tehtnice** vseh sistemov in velikosti za tehtanje vozov in živine. Prevzame iste tudi v prenovljenje. **IVAN REBEK**, stavbeni in umetni ključavničar, Hermanova ulica št. 10.

C. kr. generalno ravnateljstvo tobačne režije.

Št. 970/912.

C. kr. tobačna tovarna v Ljubljani razpisuje

prenovljenje fasad

za proračunjeni znesek 11.600.— K. V svrhu zagotovljenja omenjenega dela se razpisuje konkurenčna razprava s ponudbenim terminom do 14. marca 1912, do 12. ure dopoldne. Natančnejši pogoji so razvidni v uradni „Wiener Zeitung“ in pa v kranjskem uradnem listu. Podatki se vdobivajo pri c. kr. tobačni tovarni v Ljubljani, med uradnimi urami.

C. kr. generalno ravnateljstvo tobačne režije
Dunaj dne 3. februarja 1912.

456

C. kr. sekcijski šef in generalni ravnatelj:
Scheuchenstuel m. p.

Kupim posestvo,

na samem ležeče, obstoječe največ iz gozdov, za približno ceno od 50 do 80 tisoč kron ali tudi kaj več. — Naslov kupca pove uprava tega lista pod št. 423.

Vrt

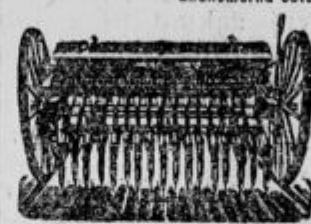
jako pripraven za vrtnarja se odda takoj v najem. Poizve se pri g. I. Hroneku v prometni banki. 422

Na prodaj!

Hiša se prodaja iz proste roke pri D. M. v Polju v bližini cerkve ob veliki cesti št. 38. — Hiša je nova, z 2 sobama, kuhinjo, vežo in kletjo in njiva zraven. — Cena po dogovoru. Lastnik hiše je **MATIJA DOVČ**, Dolnje Zadobrovo 28, p. D. M. v Polju.

Mayfarthovi sejalni stroji „AGRICOLA“

Najpriprostejša sestava. Močna konstrukcija. Enakomerna setov.

Kultivatorji, brane, valji, kakor tudi poljedelske stroje najtrpežnejše, najboljše izvršene izdelujejo in dobavljajo 300

Ph. Mayfarth & dr., Dunaj II. Frankobrod ob M. Berlin. Paris. Bogato ilustrovan cenik št. 43a zastoj in poštne prosto. Zastopniki se iščejo.

M. DRENIK Ljubljana, Kongresni trg št. 7
Največja zaloga ženskih ročnih del in pripadajoče potrebščine. — Vezanje na roko. — Tamburiranje. — Montiranje. — Plisiranje. — Predtiskarija. — Bogata zaloga telovadske obleke. — Naročila se izvršujejo točno in vestno.

Št. 3943.

Razpis.

478

Podpisani deželni odbor razpisuje

službe okrožnih zdravnikov

1. v Cerkljah pri Kranju, 2. v Fari (Kočevski okraj sedež Petrinja), 3. na Grosupljem (Ljubljanski okraj), 4. v Kostanjevici (Krški okraj), 5. v Logatcu (logaški okraj, sedež Planina), 6. na Raki (Krški okraj) in 7. v Toplicah (Novomeški okraj).

S temi službami je združena za kraje pod 1., 4., 5., 6. in 7. letna plača 1400 K, za kraja pod 2. in 3. pa 1600 K, dalje za vse kraje letna aktivitetna doklada 200 K in dve starostni dokladi (petletnici) po 100 K. Zdravnik v Fari dobiva od okrožnega zdravstvenega okrožja tudi 2000 K pavšala za uradna pota in Banja loko, zdravniku na Raki gre po nekem volilu naravno stanovanje z vrtom in vinogradom za brezplačno zdravljenje ubožcev v občini Raki, zdravniku v Toplicah pa se navadno poveri tudi zdravniška praksa v tamošnjih toplicah po dogovoru z njih lastnikom.

Prosilci za te službe naj pošljejo svoje prošnje podpisnemu deželnemu odboru

do 15. marca t. l.

in jim prilože dokazila o starosti, upravičenju do izvrševanja zdravniške prakse, avstrijskem državljanstvu, telesni sposobnosti, navedenosti, dosežanjem službovanju ter o znanju slovenskega in nemškega jezika.

Deželni odbor kranjski

v Ljubljani, dne 15. februarja 1912.

Najcenejši poročni prstani

lastnega najboljšega izdelka po meri se dobe pri najstarejši domači tvrdki

52-1

Lud. Černe

juvelir, trgovec z urami ter zapriseženi sodnijski cenilec.

Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

Zahtevajte najnovejši cenik. 3558

Proda se v bližini Polčan na Štajerskem srednje veliko

posestvo

obstoječe iz stanovanjske hiše, gospodarkega poslopja, travnikov (sladka krma) vinogradov, njiv, lepega sadonosnika in gozda. Vpraša se pri g. Albinu Belag, Poličane. 384

Mehka drva za kurjavo

na kub. meter, radi pomanjkanja prostora po jako znižani ceni. Odjemalci velikih množin popust. V. Scagnetti, parna žaga, Cesta na Rudolfovo železnico 16 (za drž. kolodvorom). 222

Ceno Posteljno Perje

1 kg sivlega skubljenega K 2.—, boljsega K 2.50, pol belega prima K 2.80 belega K 4.—, finega mehkega puha K 6, prvovrstnega K 7.—, 8.— in 9.60. Sivlega puha K 6.—, 7.—, belega finega K 10.—, prsnega puha K 12.—, od pet kg naprej franko.

Dovršene napolnjene postelje

Iz gostega, trpežnega, rdečega, modrega ali belega inlet (mankin) blaga. 1 pernica 180 cm dolga, 120 cm široka, z 2 vzglavnicama, vsaka 80 cm dolga, 60 cm široka, zadostno napolnjena z novim, sivim, puhastim in trpežnim postelnim perjem K 16.—, s pol puhom K 20.—, s puh perjem K 24. Posamezne pernice K 10.—, 12.—, 14.—, 16.—. Posamezne vzglavnice K 3.—, 3.50, 4.—. Pernice 200x130 cm velike K 15, 15.—, 18.—, 20.—. Vzglavnice 90x70 cm velike K 4.50, 5.—, 5.50. Spod. pernice iz najboljš. gradiva za postelje 130x116 cm velike K 13.—, 15.—, razposila proti povzpetju ali naprej vplačila 2421

Maks Berger Dešenica 343/a Češki les Nikak riziko, ker se zamenjava dovoli ali denar vrne. Bogati ilustr. ceniki vsega postelnega blaga zastoj.

Po ugodni ceni se prodaja

gramofon

skoro nov, s 40 ploščami,

fotogr. aparat

in z vso pripravo. — Naslov pove uprava „Slovenca“. 459

Domača veselica

se vrši v

Hotelu Ilirija

v soboto dne 17. svečana 1912.

K obilni udeležbi vabi

475 veseloštevovanjem

Aleks. Heger.

IZPELJAVA vseh poslovnih transakcij. — Izdajanje čekov, nakaznic in **KREDITNIH PISEM** za vsa glavna in stranska mesta tu- in inozemstva.

C. KR. PRIVIL. BANČNA IN MENJALNIČNA DELNIŠKA DRUŽBA
Akc. kapital: 40.000.000 kron.
Rezervni zakladi: 17.000.000 kron.
Osrednja menjalnica:
„MERCUR“ DUNAJ I., WOLLZEILE 1.
Podružnice: Baden, Češka Kamnica, Češka Lipa, Brno, Gablonz, N. Graslitz, Krakov, Litomerice, Moravski Zumberg, Müdling, Meran, Novi Jicin, Plzen, Praha, Libera, Teplice-Sonov, Dunaj-Novomesto, Cvitava.

NAKUP IN PRODAJA vseh vrst rent, obligacij, državnih papirjev, akcij, prioritet, zastavnic, srečk i. t. d., i. t. d. Zavarovanje proti izgubi pri zbiranju srečk in vredn. papirjev. Prospekte in cenike premij zastoj in franko.

Gospodarstvo.

PREGLED.

Na svetovnem denarnem trgu se je položaj nekoliko izboljšal. Kot prvo znamenje tega preobrata je bilo znižanje obrestne mere Angleške banke od 4 odstotkov na 3 in pol; upati pa je, da bo banka znižala svojo mero še bolj, ko dospejo v zaklad davki, ki se sedaj pobirajo. Ako bode pomanjšanje nape-
tosti na denarnem trgu trajno, bo kma-
lu sledila Nemška državna banka in
zanjo seveda tudi Avstro-Ogrska, ki
ima že od 23. septembra 1911 stalno 5
odstotkov ter se na ta način brani proti
prevelikemu vlaganju menic. Da bi
obe zadnje imenovani banki zaenkrat
oficijsko mero nižje kot na 4 in pol
nastavile, je težko verjetno, ker mora-
jo čakati gospodarskih razmer v prvih
tednih marca in šele takrat definitivno
razpolagajo s svojimi dohodki.

Avstrija je že dovolila Kitajski po-
sojilo. Je sicer to nekaj čudnega, toda
res je. Zaenkrat je še mala vsota 72
milijonov kron, ki jih je dal konzorcij
kreditnega zavoda, Nižjeavstrijske
eskomptne družbe in Skodovih tova-
ren, ki bodo naredili dobro kupčijo, če
se politične homatije na Kitajskem na
slabo ne prevržejo. Zadolžnica nosi po-
leg cesarjevega pečata, ki je vsled od-
stopa dinastije postal brezpomemben
— tuč! — podpis ministrov in Juanšika-
ja, kot zastopnika in poverjenika repu-
blike in dvora. Drži torej na vsak na-
čin, posebno, ker so davki v Pekinu kot
varnost zastavljeni; poleg tega je pa
tudi važno, da je vodil pogajanja naš
poslanik v Pekingu, Rosthorn, ki velja
za dobrega diplomata. Posojilo bo vr-
njeno v 5 letih in se obrestuje s šest,
oziroma sedem in pol odstotki. Ško-
dove tovarne so si zagotovile od Ki-
tajske naročil za orožje v svoti več mi-
lijonov, tako da bo v državo precej
denarja zopet nazaj prišlo. Zato sta go-
ri omenjeni banki na prigovarjanje to-
varen škoda tudi to posojilo preskr-
beli.

Zadnjič smo poročali, da je avstrijski
petrolejski kartel sklenil ostati pri
svojih cenah; sedaj šele se je pa zve-
delo, odkod ta nepričakovana rezer-
viranost. Tvorice petroleja so se nam-
reč obrnile na trgovinsko ministrstvo
s vprašanjem, če bi ugovarjalo more-
bitnemu povišanju cen njihovih izdel-
kov. Ministrstvo se je izreklo proti vsa-
kemu povišanju, vsled česar je sledil
tudi nenavadni sklep. Toliko torej k
zgodovini zadnjega poročila, da bi
morda kdo ne sodil petrolejske tvor-
ničarje prevelike dobrosrčnosti na-
pram odjemalcem. Česar ne morejo po-
dražiti, tega tudi ne store. C.

Sleparije pri hrvaških posmrtnih zadrugah.

K našemu poročilu o likvidaciji ne-
katerih posmrtnih zadrug na Hrva-
škem se nam poroča iz Poljčan na Šta-
jerskem sledeč zanimiv slučaj. V mi-
nolem letu mesca marca je zbolela tu-
kak omožena gostilničarka Ivana Ma-
ček rojena Majhen v Peklu pri Poljča-
nah. Zdravniki so jo proglasili za ne-
ozdravljivo: komaj 27 let stare žene se
je lotila sušica. Po svoji sorodnici je
izvedel za to bolnico neki Simon Po-
točnik v Koprivnici na Hrvaškem. V
upanju, da kmalu umre, jo je zavarov-
val še mesca marca m. l. pri posmrtni
zadrugi »Podravina«. Kako se je izog-
nil pravilom, ki terjajo, da mora biti
zavarovanelec notranje zdrav, sicer je pa
lahko kruljev, slep, gluhi ali nem, nam
ni znano, pač pa si je oskrbel rojstni
list bolnice. Med letom je večkrat do-
šla v Poljčane neka gospa iz Koprivni-
ce opazovat bolnico. Ker je bolezen ra-
pidno napredovala, jo je dal Simon Po-
točnik še pri dveh enakih zadrugah
zavarovati in sicer dne 16. in 20. okto-
bra. Ko je dne 17. januarja t. l. J. Ma-
ček umrla, je zahteval nekaj dni po
smrti Simon Potočnik od župnega ura-
da v Poljčanah kar štiri mrtvaške li-
sti, češ, da jih potrebuje za razne zava-
rovalnice, pri kojih je ranjko zavarov-
val. Ker se je zdela župnemu uradu
vsa zadeva jako sumljiva in ker je ob-

enem mož ranjke prosil, naj se ne po-
šlje nobenega mrtvaškega lista, češ, da
se je njegovo ženo zavarovalo proti
njegovi in njeni volji, ni hotel župni
urad sprejeti po pošti poslanega de-
narja za kolektivno ter je obenem vso
stvar izročil okrajnemu glavarstvu v
Mariboru s prošnjo, naj ono izjavi, ali
se smejo poslati zahtevani mrtvaški li-
sti. Doslej še ni došlo nobenega odgo-
vora, pač pa je prišla dne 10. februar-
ja soproga Simona Potočnik osebno v
župnijsko pisarno v Poljčanah ter ter-
jala štiri mrtvaške liste o ranjki Ivani
Maček, češ, da jih mora imeti, sicer ne
more njen mož dvigniti zavarovalnice;
obenem je predložila tri zavarovalne
police zadrug Podravina v Koprivnici,
Balkan v Zagrebu in še tretjo, katere
ime si župnik ni natančneje ogledal.
Vsaka polica se je glasila na 1000 K.
Obenem je še izjavila, da četrtice police
še nima v rokah, ker je njen mož zopet
zavaroval Ivano Maček šele zadnji čas.
Župnik je došlo gospe opozoril, da mu
brez dovoljenja politične oblasti ni mo-
goče izročiti zahtevanih mrtvaških li-
stov, ker se mu čudno zdi, kako bi mo-
gla posmrtna zadruga sprejeti v zava-
rovanje osebe, ki so že tako blizu smrti,
kakor je bila ranjka Ivana Maček. Ker
je gospa zatrjevala, da se ravno obolele
osebe zavarujejo, jo je opozoril na ono
točko zavarovalne police, ki pravi, da
mora biti zavarovana oseba notranje
zdrava. Ko je slednjič videla, da mrt-
vaških listov preje ne more dobiti, do-
kler ne dojde dovoljenje politične obla-
sti, je predlagala, da se pelje v Pekel
po Jožefa Maček, češ njemu se bode pa
vendarle izročil vsaj en mrtvaški list.
Toda župnik je moral izjaviti, da tudi
v tem slučaju ne izroči nobenega mrt-
vaškega lista, dokler ne reši cele zade-
ve politična oblast. Par dni potem je
dobil župni urad poziv od bilježnika v
Koprivnici, da naj pošlje mrtvaške li-
ste, češ, da so posmrtna zadruga na Hr-
vaškem postavno uvedene; mož gotovo
ni vedel, zakaj se prav za prav gre. Ta
dogodek nekoliko pojasni, zakaj je
okoli 50 članov posmrtna zadruga Po-
dravina v Koprivnici zahtevalo likvi-
dacijo te zadruga in zakaj je oblast že
proglasila likvidacijo enakih zadrug
Balkana in Jadrana.

Za otroške bolezni,

za katere je tako pogosto potrebno kielina ima-
jočih sredstev, posebno opozarjajo zdravniki na

MATTONIJEV
GISSHÜBLER
naravna
alkalična kislina

ter je posebno pripravna zaradi svojega blagega
vpliva in jo torej zapisujejo pri želočni kislini
škrofelnih, krvioah, otoku šlez itd. in
ravno tako pri kataru sapnika in oslovem
kašlja. (Dvornega svetnika Löschnerja onom-
grafija o Giesshübl Sauerbrunn.

Izvirnik: Giesshübl Sauerbrunn,
želez. postaja, zdravilno kopališče pri Karlovih varih
Prospekti zastoj in franko.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih
specijalnih prodajalnicah in trgovinah s jestvinami
in vinom.

Zaloga pri Mihael Kastner-u, Peter Lassniku in
Andrej Sarabonu, Ljubljana. 3997

Perje za postelje in puh

3317 priporoča po najnižjih cenah 52-1
F. HITI pred Skofijo 20.
Zunanja naročila se točno izvršujejo.

Franc Kos Ljubljana,
Sodna ulica.

Podpiraj e domačo
industrijo!
Stara nogovnice se
ceno podpletuje ol

Specialna mehanična pletilna industrija in trgovina za po-
vršne in spodnje jopice, moderčke, telovnike, nogovnice, ro-
kovice, posebne obleke zoper trganje, pletilni material za
stroje itd. na drobno in na debelo.

Šivalni stroji od 70 kron naprej.

Pletilni stroj patent „Wiedermann“ je edina in najugodnejša pri-
lika za dober zaslužek, pouk brezplačen, trajno delo zagotovljeno.
Ker delam brez agentov, so cene veliko nižje. 3445

Št. 847/V. u.

Razglas.

Mestni magistrat ljubljanski naznanja, da se letošnji glavni nabori
ne prične dne 1. marca, marveč so se preložili na poznejši čas.

Vsled preložitve glavnih naborov se vrše meseca marca in aprila
po štirje stalni nabori, in sicer meseca marca, 5., 12., 20. in 27., aprila pa
3., 12., 20. in 27.

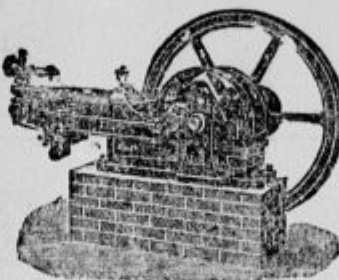
Poslovanje stalnih nabornih komisij se ne razteza zgolj na naknadne
nabore, marveč se tem nabornim komisijam morejo predstaviti tudi na-
borniki, ki letos pridejo k glavnemu naboru, če prosijo pri politični
oblasti, da prej opravijo glavni nabor.

Mestni magistrat ljubljanski

dne 10. februarja 1912.

Župan: dr. Ivan Tavčar l. r.

157

Motorji.

Motorji na surovo olje
in z močnim pritiskom
od 16 do 100 HP.
Obratni stroški 1-1 1/2 vinarja na uro za
konjsko silo.

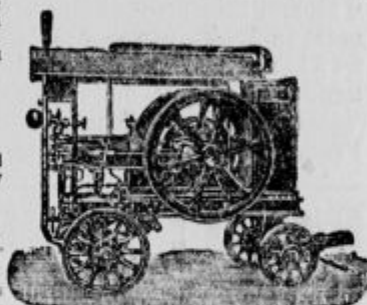
Ležeči ali stoječi motorji na bencin,
petrolin ali benzol

od 1-50 HP, kakor tudi lokomobili od
2-20 HP. Obratni stroški 5-6 vinarjev
na uro za konjsko silo.

L. WARCHALOWSKI

Dunaj, III., Paulussasse 3. — Budapešta,
VI., Váci-körut 37.

Ugodni plačilni pogoji. — Ceniki in
obiski odjemalcev zastoj.

Nizozemska zavarovalna družba za življenje

Hlavnateljstvo: Dunaj I. Aspernplatz 1.

452

se priporoča za sklepanje zavarovanj na življenje, rente, doto in vojaško službo
pod najugodnejšimi pogoji in najnižjimi premijami.

Stanje zavarovanj koncem leta 1910 ca 375 milijonov.
Rezerve " " " " 112 "

Glavno zastopstvo za Štajersko in Kranjsko v Gradcu I, Schmiedgasse 40,
kjer se sprejmo vsak čas strogo reelni, delavni sotrudniki proti dobri plači.
Nadzornik za Kranjsko CIRIL GLOBOČNIK, Ljubljana, Elizabetna cesta 4.

Razglas.

Županstvo občine Cerknica na Notranjskem naznanja,
da se vrši letos

blagovni in živinski semenj
v ponedeljek, dne 26. svečana 1912.

Kupci za govejo živino se vabijo da pridejo na semenj.

Županstvo Cerknica,
dne 14. februarja 1912.

Lavrič l. r.,
župan.

946

Stavbena tvrdka

IVAN OGRIN

Ljubljana, Gruberjevo nabrežje št. 8

se priporoča za vsa v stavbeno stroko
spadajoča dela. — Zgradba zasebnih in
javnih poslopij, raznih adaptacij itd. —
Napravo načrtov in projektov ob po-
verbi stavbe brezplačno. Delo solidno. Cene primerno nizke.

209

Brzjavke:
Prometbanka Ljubljana.

C. kr.

priv.

Telefon št. 41.

Splošna prometna banka podružnica Ljubljana, prej J. C. Mayer

Centrala na Dunaju, — Ustanovljena 1864. — 29 podružnic. Vogal Marijin trg — Sv. Petra cesta. Delniški kapital in rezerve 52.000.000 kron.

Preskrbovanje vseh bankovnih transakcij, n. pr.: Prevzemanje denarnih vlog na
hranilne knjižice brez rentnega davka, kontovne knjige ter na konto-korent z vsakodnevnim
vedno ugodnim obrestovanjem — Denar se lahko dviga vsak dan brez odpovedi. — Kupo-
vanje in prodajanje vrednostnih papirjev strogo v okviru uradnih kurznih poročil. — Shra-
njevanje in upravljanje (depoti) vrednostnih papirjev in posojila nanje. 3999

Ustmena in pismena pojasnila in nasveti o vseh v bančno stroko spadajočih transakcijah vsekdar brezplačno. Stanje dnarnih vlog na hranilne knjižice dne 31. prosinca 1911. K 72.246.394.

Najkulantnejše izvrševanje borznih naročil na vseh tuzemskih in inozemskih mes-
tih. — Izplačevanje kuponov in izrebanje vrednostnih papirjev. — Kupovanje in prodaja-
nje deviz, valut in tujih novcev. — Najmodaja varnih predalov samoshrambe (safes) za
ognjevarno shranjevanje vrednostnih papirjev, listin, dragotin itd. pod lastnim zaklepom
stranke. — Brezplačna revizija izrebanih vrednostnih papirjev. — Promese za vsa zrebanja.

Najcenejše in najbolj učinkujoče odvajalno sredstvo!

Filipa NEUSTEINA
poslajene odvajalne kroglice

(Neusteinove Elitzabette kroglice)

Pred vsemi drugimi podobnimi izdelki imajo prednost te kroglice, proste vsakih škodljivih primesi, uporabljajo se z največjim uspehom pri boleznih v spodnjem delu telesa, lahko odvajajo, kri čiste; nobeno zdravilno sredstvo ni ugodnejše in obenem povsem neškodljivo, da bi preprečilo izvor premmogih bolezni. Radi poslajene oblike jih radi uživajo otroci. Skatljica s 15 kroglicami stane 30 vin ovoj z 6 skatljic, torej 120 kroglic, stane le 2 K. Če se pošlje naprej K 245, se pošlje franco 1 ovoj.

zaprte

Svarilo! Nujno se šviri pred narejanji. Zahtevajte: Filipa Neustaina „odvajalne kroglice“. Pristne in, če nosi vsaka skatljica in navodilo niso zakonito varstveno znamko v rdečo-črnem tisku „Sv. Leopold“ in podpis „Filip Neustein, Apotheke“. Nale trgovsko sodniško zaverovane embalaže morajo imeti našo vrčko

Filipa Neustaina lekarna
„pri sv. Leopoldu“
— Dunaj, Plankengasse 6. —

Zaloge v Ljubljani: Rihard Sušnik, lekarnar, 3301 in v več drugih lekarnah.

TRGOVINA

v lepem, zelo prometnem kraju tik okrajne ceste in železniške postaje na Spodnjem Stajerskem se prodaja, oziroma se pod ugodnimi pogoji da v najem.

Resnim reflektantom daje pojasnila Franc Vodenik v Poljčanah. 448

Pozor! Pozor!
Drože — Presgerm.

Uljudno naznanjam vsem pekovskim mojstrom in trgovcem, da sem povečal svojo znano tovarno za drože in isto s parnim strojem uredil, ter mi je zato mogoče postreči brez konkurence po najnižjih cenah in z najboljšim blagom.

Cene po dogovoru, večja naročila imajo še za celo leto popust. — Naročila od 4 kg pošiljam franco. Pričakuje cenjenih naročil, beležim iz odličnim spoštovanjem 3641

Maks Zaloker Prva ljublj. tovarna drož v lastni hiši
Rečna ul. št. 5 in Kladovna ul. št. 17.

Austro-Amerikana

Trst — New York — Buenos Aires.

Za potnike v južno in severno Ameriko najcenejša in najpripravnejša črta.

Potovanje po sredozemskem morju od 8.—22. maja t. l. z najhitrejšim in najboljšim brzoparnikom avstro-ogrsko trgovinske mornarice „Cesar Franc Jožef I.“, kateri obišče na tem potovanju sledeča pristanišča: Pulj, Dubrovnik, Korfu, Malta, Tunis, Ajaccio, Villefranche (Nizza, Monte Carlo), Taormina, Katakolon (Olympia), Kotor, Spljet in Zader.

Vozna cena s kabino in hrano od 310 K naprej.

Članom „avstrijskega plovnega društva 10% popust.

Prijave prevzema kakor tudi pojasnila daje generalni zastopnik

Simon Kmetetz, Ljubljana
Kolodvorska ulica 26.

ZENIT ASBESTNI ŠKRILJ NAJBOLJŠI STREŠNIK

Zastopstvo za Kranjsko in Spodnje Štajersko: 14/1

Betonsko podjetje **Zajec & Horn, Ljubljana**
Dunajska cesta št. 73.

Zastopnik za Kranj in okolico:
F. Dolenz v Kranju.

Zastopnik za Novo mesto in okolico:
F. Kastelic v Kranju P. II.

Št. 3374.

RAZPIS.

Za zgradbo:

1. dveh kapnic v vaseh Brezje in Gradac, občina Sv. Križ pri Kostanjevici, na 20.000 K.
2. vodnjaka v vasi Veliki Orehek, občina Šmihel-Stopiče pri Novem mestu na 2.300 K in
3. kapnice v vasi Veliki Vrh, občina Bloke, politični okraj Logatec, na 22.000 K

proračunjena dela in dobave se bodo oddale potom javne ponudbene obravnave. Pismene, vsa dela zapopadajoče ponudbe z napovedjo enotnih cen za posamezna dela naj se predlože

do 9. marca t. l., ob 12. opoldne

podpisanemu deželnemu odboru.

Ponudbe, katere morajo biti kolkovane s kolkom za eno krono, doposlati je zapečatene z nadpisom:

„Ponudba za prevzetje gradbe

1. kapnic za Brezje in Gradac, občina Sv. Križ pri Kostanjevici,
2. vodnjaka za Veliki Orehek pri Novem mestu,
3. kapnice za Veliki Vrh pri Blokah.“

Ponudbi mora biti dodana izrečna izjava, da pripozna ponudnik stavbne pogoje po vsej vsebini in da se jim brezpogojno vlomi.

Razven tega je dodati kot vadij še 5% stavbnih stroškov v gotovini ali pa v pupilarnovarnih vrednostnih papirjih po kurzni ceni.

Deželni odbor si izrečno pridrži pravico, izbrati ponudnika ne glede na višino ponudbene cene, oziroma če se mu vidi potrebno, razpisati novo ponudbeno razpravo.

Načrti, proračun in stavbni popoji so na razpolago pri deželnem stavbnem uradu v običajnih uradnih urah

1. za kapnice v Brezjah in Gradacu za znesek K 3.60;
2. za vodnjak v Velikem Orehku za znesek K 1.50;
3. za kapnico v Velikem Vrhju za znesek K 2.40.

Deželni odbor kranjski

v Ljubljani, 10. februarja 1912.

Naznanilo.

Slavnemu občinstvu v mestu kakor tudi na deželi uljudno naznanjam, da sem pričel samostojno izvrševati

umetno in trgovsko vrtnarsko obrt
v Ljubljani, Ambrožev trg št. 3.

Priporočam se za vsa v moderno vrtnarsko obrt spadajoča dela, kakor v napravo načrtov in v izvrševanje novih parkov, vilihi in hišnih vrtov, drevoredov itd. Nadalje prevzamem v celoletno oskrbovanje tudi vse že obstoječe vrtno naprave.

V blagohotno upoštevanje tega naznanila se uljudno priporočam z odličnim spoštovanjem

Anton Ferant

bivši večletni asistent mestnih nasadov v Ljubljani.

Elegantne in trpežne so prave 250 **PALMA** pete iz kavčuka za čevlje.

Najstarejša slovenska trdnja te stroke.
Obstoji že nad 38 let. 3022

ANA HOFBAUER

imejteljica zaloge cerkvene obleke in orodja

Ljubljana, Wolfova ul. 4

si usoja javiti preč. duhovščini ter sl. občinstvu, da izdeluje natančno po naročilu in predpisih vsakovrstne bandere, baldahine, plašče, kazule, pluvijale, dalmatike, volume, albe, koretije, prte itd. itd., sploh vse kar se rabi v cerkvi pri službi božji. Izdeluje se vse ročno, solidno, pošteno ter po najnižjih cenah, ter se prevzemajo tudi naročila na vezenje, prenavljanje stare obleke ter sploh vsa poprčila.

Zagotavljajoč hitro in najpoštenje postrežbo, prost, da se pri naročilih izvoli odirati na prvo domačo trdnjo.

Pristen le tedaj, če je trioglasta steklenica zaprta s spodnjim pasom (rdeč in črn tisk na rumenem papirju).

Doslej nedosežen!!!

Pristno čisto

W. MAAGER-ja

ribje OLJE

(v zak. zajamčeni opremi)
rumeno steklenica . . K 2
bela, . . . 3
pri 3192

Vilj. Maager-ju
na Dunaju.

Od 1869 uvedeno splošno v avstro-ogrski monarhiji.

Gospodje zdravniki in profesorji ga radi zapisujejo. Dobi se skoro v vseh lekarnah in drožerijah.

Glavna zaloga in razpošiljalnica za avstro-ogrsko monarhijo:

W. Maager, Dunaj
III/3, Heumarkt 3.

Ponarejanja se sodnijsko zasledujejo.

Ivan Buggenig, sodarski mojster, Ljubljana

Cesta na Rudolfovo železnico št. 5.
Priporoča svojo veliko zalogo vsakovrstnih

sodov.

Prevzema tudi vsa v njegovo stroko spadajoča dela po najnižjih cenah.

Solidno delo. 3419 Točna postrežba.

Millijoni **Kašeli** hrupavost, kašelj in zasliženje, krčmi in

oslovski kašelj slastine

Kaiserjeve prsne karamele s „tremi“ jolkami.

6050 notarsko poverjenih izpričeval od zdravnikov in zasebnikov zjamčuje gotov uspeh. Izredno prijetni in slastni bonboni. 3099

Zavoj 20 in 40 vinarjev. Ovojček 60 vinarjev.

Prodajajo jih v Ljubljani lekarnar: Ubald pl. Trnkoczy, Rihard Sušnik, Dr. G. Piccoli. Deželna lekarna, Mr. Ph. And. Hrbinc, Mr. Ph. Jos. Glämar, Ant. Kane, drogerija; B. Ovsčič, drogerija „Adrija“, — lekarna na doželi: Daniel Pirc, Idrja, J. Bergmann, Novo mesto, C. Anzjandić, Novo mesto, Jor. Hus, Vipava, Milan Wach, Metlika, A. Rohlek, Radovljica, Hinko Brill, Litija, Karel Savnik, Lekarna pri sv. Trojici, Kranj, Fr. Baccarich, Postojna, Jos. Močnik, Kamnik, E. Barjeh, Skofja Loka, Mr. H. Rohlek, Trzin, Ph. Mr. E. Koželj, Jesenice, V. Arko, trgovca, Senožeča, Jos. Rudolf, drogerija, Litija, J. Kandusar, trgovca, Mengeš.

Zavod za tehnične in elektrotehnične naprave

Dunajska cesta št. 22

LJUBLJANA

nasproti kavarni „Evropa“

konces. podjetje za električne naprave, napeljava električne luči in pren. s moči, telefonske in brzojavne naprave. Dobava in montiranje motorjev na bencin in petrolin ter Diesel-ovih motorjev. V zalogi vedno v veliki izbiri: elektromotorji, ventilatorji, obročnice, žarnice, telefoni, vsakovrstni inštalacijski material, mazilna olja in masti, sesalke, svetilniki za elektriko in plin ter sploh vse tehn. potrebščine

Mehanična delavnica

sprejema vsakovrstna mehanična dela in popravlja vsakovrstnih strojev. Dela se izvrše solidno, točno in po najnižjih cenah. Proračuni na zahtevo zastop. 748
Zavod za tehnične in elektrotehnične naprave.